

ELŐFIZETÉS.
HELYBEN ES VIDEKEN
Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hónap 4 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, augusztus 10.

A városok helyzete a háboruban.

Valamint az államoknak, épp úgy megvan-
nak a városoknak is a háboru által okozott ki-
adásai és veszteségeik. Hogy csak egy példát
említsünk, rámutatunk a nagyon jelentékeny
beszállásolási költségekre, melyekről e lapok-
ban már többször esett szó. A várbsi üzemek,
viz-, világítási- és forgalmi művek egyrészt a
fogyasztás csökkenése, másrészt a rendkívüli
fokozott kiadások következtében jövedelem
nélkül, sőt legtöbb helyen nagy deficittel dol-
goznak. A tisztviselők háborus segélye és a
munkabérek nagy emelkedése súlyos terheket
rőttak a városokra. Mindehhez még hozzájárul-
nak az indirekt károk. A befektetéseknek és
javításoknak a háboru kitörése óta teljesen szü-
netelni kellett. Az épületek elhanyagolt állapot-
ban vannak és a mulasztások pótlása, illetve
ennek a költsége majd csak a likvidáció alkal-
mával lesz megállapítható.

Egyelőre ugyan a városoknak ezek a ká-
rai teljes kifejezésre még nem jutottak, illetve
a terhek még nem érezhetők. A beszállásolási
költségek fedezésére a városok függő kölcsönök
közé folyamodtak. Másrészt pedig az állami
egyes adók és ezzel együtt a községi pótlé-
kok hozadéka emelkedtek.

De ez csak muló jelenség és ideiglenes
állapot. Ha majd meg jön a likvidáció ideje és
folytatni kell az abba hagyott javításokat, ha
majd rendbe kell hozni az elhanyagolt műveket
és ha új befektetésekre lesz szükség, melyek
nem mind gyümölcsözők és mégis meg kell
történniük (kövezések helyreállítása, épületek
javítása), akkor napfényre fognak jutni a vá-
rosok szükségletei és terhel. Ezeket a terheket
pedig a városok nem lesznek képesek a lako-
sokra hárítani. A városi lakosságot amugy is
sújtja a kereseti adó és az ezzel kapcsolatos
községi pótlék emelkedése, valamint az új ha-
diadók (jövedelem-, vagyon-, hadinyereségadó)
behozatala. Nem lehet, hogy a városok még
ezeken felül megterheljék polgárait a köz-
ségi pótlék kulcsának jelentékeny emelése ál-
tal is. Nem lehet, de nem is volna igazságos.

Mert a háborus kiadásoknak egy nagy ré-
szére a városok nem a saját érdekeikből rifo-
lyólag voltak kényszerítve, hanem az állam ér-
dekében történtek, míg a vidék az egész háboru
alatt a városi lakosságnál minden tekintetben
sokkal jobb helyzetben volt.

Az ilyen kiadásokat tehát az államnak,
azaz az ország egész lakosságának kell visel-
nie és nemcsak méltányos, de jogos követelése
a városoknak, hogy az ilyen kiadások nekik
az állam által megtéríttessenek.

Budapest főváros polgármestere ki is je-
lentette, hogy ez ügyben már folytatott tárgya-
lásokat a miniszterelnökkel és hogy kijátás
van, miszerint a kincstár a fővárost kárpótolni
fogja a háboru által okozott kiadásaiért. Magá-
tól értetődők tartjuk, hogy ezen állami kár-
pótlás nemcsak a fővárosra fog szorítkozni,

hanem, hogy ki fog terjedni a vidéki városokra
is. Egyáltalán kívánatos volna, hogy az állami
támogatás más tekintetben is, ne csak a fővá-
rosra szorítkozzék. Itt említiük például a kor-
mány gondoskodását a fővárosi lakásépítésről,
holott a vidéki városokban erre épp oly égető
szükség volna.

A tervbe vett nagy vagyonadó a kormány-
nak módot fog nyújtani, hogy a városok jogos
igényeit is kielégíthesse. Annyi bizonyos, hogy
a jelenlegi csekély vagyonadóval a kormány
nem lesz képes, a háboru által teljesen felcúrt
államháztartást rendezni. A hadinyereségadó
hozadéka is — az elért, roppant vagyonokhoz
képest — majdnem pevetséges. Ugy hallottuk,
hogy egy dunántúli városban a hadinyereség-
adót 18 millió korona hadinyereség után állapi-
tották meg, illetve vetették ki, holott abban a

városban egyetlen egy céget emlegetnek, mely
egymaga 30 millió nyereségre tett szert. Ugyan
abban a városban pedig olyan, aki 10 milliót
szerzett, nem egy, hanem több van. Nagy pedig
azok száma, kiknek a háboru előtt nem volt
semmijök, ma milliomosok.

Ausztriában és Németországban a nagy
árdrágítási pörökben az államügyészek azt az
elvet képviselték, hogy a háboru folytán senki-
nek sem szabad meggazdagodnia. Ez az elv
ugyan egészében nem vihető keresztül. De az
sem járja, hogy az egyik milliókat szerez, má-
sok pedig éheznek, vagy pedig szérény vagyo-
nukat a drágaság miatt még el is veszítik. Aki
meggazdagodott, az adja vissza a szerzemény-
nek, ha nem is egészét, de legalább jelenté-
keny részét. Az agyonsanyargatott középosz-
tály pedig kimélni kell!

Olasz repülőgépek Bécs felett.

(Nem bombázták a várost. — Röpcédula-eső Bécs utcáin. — Az egyik gép lezuhant.)

Bécsből telefonálja tudósítónk. Hivatalosan
jelentik: Ma reggel olasz repülők jelentek meg
Bécs felett és röpkéket dobtak le.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Szenzáció-
san érdekes napjuk volt ma a bécsieknek. A
császárváros lakossága ugyan hozzászólt a
meglepetésekhez, de a maihoz hasonló megle-
petéshez nem volt hozzászólv. Derült égből
ragyogott ma Bécs felett, a nap fényesen tü-
zött s az utcán százával hllámozottak az embe-
rek. Ugy tíz óra felé több repülőgép tűnt fel
Bécs felett, a repülőgépek fehér-zöld-piros szi-
nekkel voltak befestve. Hamarosan nyilvánva-
lóvá lett, hogy nem osztrák-magyar légművek
röpködnek Bécs felett, amelyek talán a hadiköl-
csön propaganda céljait szolgálják, hanem el-
lenséges repülőgépek cirkálnak a levegőben,
amelyek hatalmas csomagokban röpcédulákat
dobtak le a város utcáira. A járó-kelők mo-
hón kapkodtak a cédulák után és annak tartal-
mából megnyugodva tudták meg, hogy az el-
lenséges repülőgépek nem fognak bombákat le-
dobni.

Szakértők véleménye szerint az ellensé-
ges repülők nem humanizmusból kimélték meg
Bécsét, hanem azért, mert járműveik könnyű
gépek voltak, amelyeken nem lehet bombákat
és nehéz fegyvereket elhelyezni. Összesen hat
ellenséges repülőgép jelent meg és ezek látha-
tók voltak az I. III. IV. IX. X. XV. XVI. ke-
rületek és Schweehat felett. Ezeken a helyeken
érték földet a röpcédulák, amelyek háromfé-
lék voltak. Kétféle cédula német nyelvű, a har-
madik pedig olasz nyelvű volt. A német nyelvű
cédulák a Savoya-ház címerével és az olasz
trikolorral voltak díszítve. Állítólag a röpcédu-
lákat Gabrielle D'Annuzió írta alá.

A repülőgépek Hiezing felől jöttek, husz
percig keringtek Bécs felett, azután Schweehat
irányában eltűntek. A repülőgépek megjele-
nése nem is keltett nagyobb rémületet, mert a

bécsiek csak akkor lettek rájuk figyelmesek, a
mikor a röpcédulák a földre estek. A bécsiek
ugyanis hozzászóltak a hadikölcsön-propa-
ganda óta a repülőgépek berregéséhez és ugy-
szólván bécsi kedélyességgel nézték az eget, a
mikor a légi járművek motorjainak berregését
meghallották. Egy váltóór az egyik park ko-
zelében telfogott egy csomagot, amelyben 500
röpcédula volt. A váltóór a cédulákat hamarosa-
san kiosztotta a köréje sereglettek között, akik
elolvasták és azután gondosan eltették.

Az olasz repülőgépek, szakértők vélemé-
nye szerint Velence környékéről, vagy Délitrol-
ból jöttek s a megtett távolság 450—500 kilo-
méter. Az ellenséges repülőgépek utközben kö-
rülbelül 3000 méter magasságban repülhettek,
ugy, hogy még nagyító lencsékkel sem lehe-
tett őket látni. A gépek óránkénti sebessége 150
kilométer lehetett. A szakértők szerint megál-
lapítható, hogy a bécsi kirándulás az olasz re-
pülés technikája szempontjából nem volt külfö-
nös teljesítmény. Minthogy az olasz repülők
számára az Alpokon át vezető uton jelentékeny
akadályok emelkedtek, valószínű, hogy nem is
az egyenes utat választották, hanem elég nagy
magasságban az Adriai tenger felett keltek át
és oly utat választottak, amelyen véleményük
szerint nincsenek felállítva osztrák-magyar el-
hárító ágyuk.

Az egyik gép visszatérő útjában Bécs kö-
zelében Schweehatnál, motorhiba következté-
ben kénytelen volt leszállani. A gép elégett, a
benne levő olaszok azonban sértetlenül kerül-
tek fogságunkba.

Az egyik fajta cédula a következőket tar-
talmazza:

— Bécsiek! Ismerjétek meg az olasz-
kat. Ha akarjuk, egész tonna bombát dob-
hatunk le várostokra, de csak lobogót, a
szabadság lobogójának üdvözlését küldjük.
Mi olaszok nem polgáremberekkel, gyer-

mekekkel, aggokkal és nőekkel viselünk háborút, hanem a kormányokkal, a nemzeti szabadság ellenségével, a ti vak, gonosz és kegyetlen kormányokkal, amely sem kenyeret, sem békét nem tud nektek adni, hanem csak gyűlölettel és csalóka reményekkel táplál benneteket.

— Bécsiek! Azt mondják rólatok, hogy intelligens emberek vagytok. Mióta azonban felvettétek a porosz egyenruhát, berlini durva fickók színvonalára süllyedtetek és az egész világ ellenetek fordult. Akarjátok folytatni a háborút? Tegyétek meg, ha öngyilkosok akartok lenni. Mit vártok attól a döntő győzelemtől, amelyet a porosz tábornokok ígértek nektek? Az ő döntő győzelmük olyan, mint az ukrániai kenyér: az ember várja és éhen hal, melélt megjött volna.

Bécs polgárai! Gondoljátok meg, mi vár rátok és ébredjétek fel. Éljen a szabadság! Éljen Olaszország! Éljen az entente!

A többi röpcédula, amelyek közül néhányat D'Annunzio irt alá, hasonló tartalma és még dagályosabb. Gondolatai és szavai megfelelnek az olaszok érzésvilágának és annak az eléggé ismeretes szellemnek, amelylyel Olaszország viszi e háborút. Nekünk nem újság amit mond.

A közönség tájékoztatására illetékes helyről jelentik:

— A városi hatóságok és a kormány illetékes hatóságai együttesen megtették a szükséges intézkedéseket olasz repülőgépek, újabb érkezése esetére. Ez intézkedéseket a szükséghez képest teljesebbé teszik. Katonai részről már is megtették a szükséges intézkedéseket egyrészt elhárító ütegek felállításával, másrészt üldöző repülőrajok készenlétbe helyezésével.

A ma itt megjelent olasz repülőgépek valószínűleg nemcsak röpcédulákat dobtak le, hanem alkalmasint fényképfelvételeket is készítettek további céljaik részére. A nép tehát saját érdekében jár el, ha a hatóságok által annak idején kihirdetett intézkedéseket a legszigorúbban megtartja.

Közlük továbbá, hogy saját repülőgépeink első felületüknek mindkét részén fehér alapon fekete keresztet viselnek, míg az olaszok a repülés irányával párhuzamosan haladó zöld-fehér-piros sávokat mutatnak felületükön.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A Bécs felett ma megjelent olasz repülőgépek egyike Starkan mellett Bécsújhely közelében leszállott. A gépet teljesen elégették, a személyzet elmenekült és eddig nem találták meg. Remélik, hogy a nép segítségével hamarosan kézrekerülnek.

Leibachból jelentik Ma délelőtt 11 óra körül hét repülőgépből álló olasz repülőraj jelent meg a város felett és elhárító ütegeink tüzelésére délnyugati irányba fordult.

Egy bécsi repülő a következő szakvéleményt adta tudósítónknak az olaszok látogatásáról:

— Ha tekintetbe vesszük azt a távolságot amelyre a legközelebbi olasz repülőter Bécshez fekszik, kiszámíthatjuk, hogy az olasz repülőknél 400 kilométer utat kellett ide és ugyanannyit oda megtenni. Ez nem is oly nagy távolság.

Ennél, a háború folyamán, már nagyobb utat tettek a mi repülőnk, de különösen a franciák. Emlékeztet a Franciaországból Lublinba történt repülés. Kétségtelenül szép a siker, tekintettel arra, hogy a repülőknél a közép Alpokon kellett átrepülni, pontos értesülés azon-

ban erről nincs, valamint arról sem, hogy mennyi ideig repültek. Az azonban megállapítható, hogy a könnyű vadász repülő gépek óránként száz kilométeres sebességgel négy,

óra alatt érkeztek el Bécs felé. El lehetünk készve arra, hogy az olasz repülő, akiknek első kirándulásuk sikerült, másodszor is fel fogják keresni az osztrák császárvárost.

Rendezik a tisztviselők adósságát.

(Megszavazták a törvényjavaslatot. — Vita a lakáskérdésről a képviselőházban.)

Budapestről jelentik: Szász Károly elnök fél tizenegy óra után megnyitja az ülést. A katonai ellátásról szóló javaslatot harmadszori olvasásban is elfogadják. A pótfjáradékok engedélyezéséről szóló törvényjavaslatnál az előadó indítványára tollhibát javítanak ki, azután a javaslatot harmadszori olvasásban is elfogadják.

(Bakkarázní, az jó.)

Majd Hédeváry Lehel személyes megtámadtatás visszautasítása címén szólal fel: A tegnapi ülésen Fényes László beszéde közben ártatlan megjegyzést tettem, mire Fényes László azt vágta felém: *Ügynökkösködni, az jól Vagyont gyűjteni, az jól!* Én erre azzal válaszoltam, hogy: *Bakkarázní, az jól!* és hogy Fényes László képviselő ur ne lépje a száját, de álljon ki nyíltan. Már régen ide akartam hozni a képviselő ur működését. Az a képviselő, aki mint néptribun tevékenykedik, a ki mint néptribun szuverén jár az országban és nyilvános kávéházban bevonulással fenyegeti az embereket, egy nyilvános klubban hazárdjátékot folytat. Százakba és ezrekbe játszik ugyanakkor, a mikor az ő nomenklaturája szerint a Piavenál százezrek vérzenek és miután pénzt elvesztette, másnap a sajtóban hadat üzen a hazárdjátéknak. Szenzációs és rágalmozó, kitűnően megfizetett cikkekben dobja ki lasszóját az egész országhoz.

Az elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy mégis tartózkodjék az ilyen kifejezésektől.

Hédeváry Lehel: Ha tógáját letakarjuk, csak egy pár bakkaratkártya marad. Ő nem szandálban járó néptribun, a ki órákig ácsorog egy negyed kiló margarinért, hanem hotelben lakó, klubban kártyázó, kitűnően élő, a Ritzben vacsorázó néptribun, aki a Házból helyez el olyan szenzációkat, a melyeket a sajtótörvény miatt másutt nem tehet közé. Miután egy képviselőnek aki ügyvéd is, az ügynökkösködni az ügyvédi rendtartás értelmében feyelmi vétség, itt a Ház színe előtt felhívom a képviselő urat, álljon ki nyíltan és mondja meg, hogy kinék, mikor, hol, milyen érdekekben tettem ügynöki szolgálatot. Én nem helyezkedhetem Tisza István álláspontjára, hogy vele nem állok szóba, de addig, a míg vádjait be nem igazolja, hitvány rágalmozónak tartom.

Az elnök: Kérem a képviselő urat, hogy az ilyen kifejezésektől mégis tartózkodjék. Rendreutasítom.

(Gyöngyös város ujjáépítése.)

Platthy György üdvözlí a javaslatot. Gondoskodni kellene, hogy minden városnak legalább részleges ujjáépítéséről hasonló törvényjavaslat intézkedjék. A javaslat egész csomó új rendelkezést tartalmaz és egy új városrendezési törvénynek az alapja. Üdvözlí a miniszterelnököt, hogy Gyöngyös város kormánybiztosául odaváló embert nevezett ki.

Huszár Károly közbeszól: Mióta kormánybiztos, másfél év óta, egyetlen téglát sem raktak le. Mennyit drágult azóta az építkezés!

Platthy György: Örömmel fogadja el a javaslatot.

Sümege Vilmos üdvözlí a törvényjavaslatot és elfogadja, csak felhívja a kormányt, hogy hasonló javaslatot tegyen a többi sorsverte város helyreállítására és felépítésére is.

Pető Sándor üdvözlí a javaslatot, csak csajnája, hogy az a város közönségét nem veszi igénybe, holott Gyöngyös lakói hajlandók és képesek lettek volna az áldozatra. A törvényjavaslat egy fontos intézkedést honosít meg, az értéknövekedési adót. Lehetetlen, hogy ennek minden előnyét a magánosok élvezzék.

Huszár Károly: Másfél esztendeje, hogy Gyöngyös leégett és azóta egyetlen ház sem épült fel és ha valakinek módjában lett volna is oda-

szállítani építőanyagot, azt a kormánybiztos lehe tetlenné tette.

Fényes László: De az intézkedés folyamában van!

Huszár Károly: Most már megdrágult az építkezés. Baj az is, hogy a hosszú várakozási idő alatt a gyöngyösi kereskedők messze vidékről felhalmozták az építési anyagot.

Pető Sándor: El kell rekvirálni!

Förster Aurél: Rekvirálják el, mint a mi lovainkat!

Huszár Károly: A budapesti lakáskérdésről szól. Budapesten ezrével vannak olyanok, akik házasodni akarnak és nem lehet, mivel nincsen lakás.

Fényes László: Az idegenek foglalják le!

Huszár Károly: Itt a fővárosban óriási program és gyors cselekvés kell a lakáskérdésben. Ha vesszük azokat, a kik majd a frontról visszajönnek és ha vesszük azokat, a kik a vidékről — miután mindenük elveszett — az ország egyetlen ipari empórium felé fognak fordulni, el lehetünk készülvé egy olyan beözönlésre, a mely katasztrófális lehet. Mindent el kell követni, hogy a háború befejezése a lakáskérdés tekintetében se találjon készületlenül. A javaslatot elfogadja.

(A miniszterelnök nyilatkozata.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: A javaslat alapelvei más alkalommal is alkalmaztatni fognak, különösen a mi a kisajátítást, a kisajátított telkek felosztását, az építési alap létesítését és annak dotációját illeti. Ezek olyan elvek, a melyeket nemcsak Gyöngyösön, de másutt is, a hol szükség van rájuk, alkalmazni kell. Ez mind a városrendezési törvényjavaslatban fog szabályoztatni. Igyeckszik azt előterjeszteni, de az előterjesztés időpontja tekintetében kötelezettséget nem vállalhat. A mi a *betterment* illeti, az ebből eredő többjövédelmet korlátozzuk és a helyi hatóságok jövédelméül akarjuk. Ez olyan eljárást igényel, a mely csak egyes fejlettebb városokban alkalmazható. A földbirtok jövédelmének az emelkedése a vagyonadónál jön figyelembe. A mai viszonyok nem alkalmasak a *betterment* általános szabályozására. Igaz, hogy mód nélkül emelkedik az ingatlan értéke, de ennek oka egyrészt a pénzbőség, másrészt a pénz elértéktelenedése. Az ingatlan értéke nincsen arányban az ingatlan jövédelmességével.

A mi az építőanyag hiányát illeti, a kormány tisztában van vele, nemcsak foglalkozott a kérdéssel, hanem intézkedett is az építőanyagok rekvirálására, maximálására és az építkezés megfelelő egymásutánjára nézve. Kérem a Házat, hogy a törvényjavaslatot fogadja el.

Györffy Gyula előadó megjegyzései után a Ház általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot.

A törvényjavaslatot ezután néhány felszólalás után részleteiben is elfogadták.

Ezután áttértek a tisztviselők adósságának rendezéséről, vagyis hitelszükségletük kielégítéséről szóló törvényjavaslatra, amelyet Bartha Ödön előadó ismertet.

Almássy László kéri, hogy a vármegyei és városi tisztviselők adósságát is rendezzék, mert ez nincsen a törvényjavaslatban.

Szigethy János felti a tisztviselőket a nagytökével való érintkezéstől.

Elnök jelentést tesz Kállay András mentelmi jogának megsértéséről, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

Popovics Sándor pénzügyminiszter: A kormány a tisztviselők érdekében mindent megtett. A tisztviselőkről pénzbeli illetékekkel nem lehet gondoskodni, mert az ezer százalékkal megnövekedett életfenntartás összegéig a kormány nem mehet el. Örömmel konstatálja, hogy a tisztviselők

lők nem vetették magukat a szociáldemokrácia karjaiba. Az az aggodalom, hogy a pénzügyi központtal összeköttetés létesül a nagytőke és a tisztviselők között, alaptalan. Nem igaz, hogy a pénzügyi központ állami befolyásolás alatt áll és ez a tisztviselők függetlenségének rovására megy. A függetlenség nagyobb veszedelemben van, ha másféle helyekre kellene hirtelen fordulni a tisztviselőknek. Kéri a Házat, hogy a javaslatot fogadja el.

A Ház a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta. Az ülés ezzel véget ért. A legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Erős tüzérségi harc az olasz fronton.

Budapest, 1918. augusztus 9. (Hivatalos.) Az olasz fronton az általános tüzérségi harc különösen a Hétközség fensíkján különös erejűvé vált. Albániában a harci tevékenység ellanyhult. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A második Dreytus-ügy.

(Malvy nem kap kegyelmet. — Caillaux-t a szenátus elé állítják.)

Bernből jelentik: Malvy ellen hozott ítélet feltűnően hasonlít a rennesi hadbírósnak Dreytus ellen hozott ítéletéhez. Oly bíróság ítélete ez, amely felmentő ítéletet szeretett volna hozni, de bizonyos befolyások és hangulatok hatása alatt nem mertte ezt megtenni és ezért közéletet választott.

A furcsa ítéletet a szenátorok bizonyos külső hatalmi tényezők és így elsősorban a közvélemény nyomása alatt hozták, melynek nagy többsége vakon hisz Malvy és a hasonló vádlat illetett többi vádlott bűnében; a közhit ugyanis az, hogy akit az árulás vádjával illetnek, az máris áruló. A másik hatalom, amely elől a szenátorok meghátráltak: Clemenceau. Malvy felmentése végleg megrendítette volna a miniszterelnök állását.

Hogy az ítéletnek milyen következményei lesznek, azt ma még nem lehet tudni. Viviani, Briand és Ribot, akik szolidaritásnak vallották magukat a száműzésre ítélt államférfival, a legkényesebb helyzetbe jutottak.

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség a következő kommunikát teszt közzé: A Malvy-pörben hozott ítéletet a főügyész ma közölte a belügyminiszterrel. A miniszter a büntető törvénykönyv 32. §-a értelmében gondoskodni fog a büntetés végrehajtásáról.

Bernből jelentik: A Pays jelenti, hogy Bouchardon kapitány, katonai vizsgálóbíró befejezte a bizonyítási eljárást Caillaux ügyében és véleményes jelentését fölterjesztette a párisi katonai kormányzóhoz. Ebben, mint a Pays értesül, azt javasolja, hogy tekintettel Caillaux bűneinek tisztán politikai jellegére, ügyét tegyék át a minisztertanácsnak, a szenátusnak, mint főtörvényszéknek összehívására végett, mert Caillaux pörében egyedül a szenátus illetékes.

Caillaux barátai erre a hírre vonatkozóan úgy nyilatkoztak, hogy ez igen kedvező megoldás volna, mert a Malvy-ügy hatása épp eléggé megérlelte a közvélemény hangulatát Caillaux fölmentésére.

Balfour nem bizik a békében.

(„Németország világuralomra törekszik.” — Miért nem adja vissza Anglia a gyarmatokat? — Munkában az angol pacifisták.)

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Az alsóházban az elnapolás kérdésének tárgyalása során a pacifisták vitát provokáltak és azt követelték, hogy határozott erőfeszítések történjenek a béke érdekében.

Robertson lord, a volt liberális kormány tagja azt hangsúlyozta, hogy mindaddig semmiféle béke nem lehetséges, amíg a német militarizmust le nem gyűrték. Leszerelni nem szabad, amíg Németország leszerelése biztosítva nincsen. Ő, aki mindig pacifista volt, most a pacifisták ellen fordul. A német kormány sohasem fog beleegyezni a leszerelésbe, amíg erre nem kényszerítik.

Balfour külügyminiszter: Azt a szóbeszédet, hogy a német demokráciát új eszmékkel kell megtermékenyíteni és a béke ügyét kell elérni, hogy a német többségi szociálistákat rábeszéljük felfogásuk megváltoztatására, nem veszi figyelembe és nem ebben látja az igazságos béke akadályát. Az igazságos béke valódi akadály az, hogy a német militarizmus nem néhány katonának vagy jobban mondva katonai pártnak becsúgyán alapszik, hanem azon, hogy német írók, tanárok elméleti és gyakorlati emberek, olyanok, akik kereskedelmi és történelmi kérdésekkel foglalkoznak, mind azt az elméletet képviselik, hogy minden nagyra törő nemzet igazi politikája a világuralom volt. Ez az erkölcstelen tévtan éppen Németország művelt osztályai körében vert gyökeret. Amíg ez a gyökér nincs elpusztítva,

kevés a remény arra, hogy Németország önként békés tagja lesz a nemzetek társaságának.

Emlékezteti a Házat arra, hogy Belgiumra nézve egyetlen német államférfi sem tudta tisztán és világosan kimondani, hogy „Belgiumot ok nélkül elvettük, de vissza akarjuk adni, mihamlgy lehetséges, még pedig mindazzal, amit elvettünk tőle.”

Beszélt ezután a Romániával megkötött békéről és azt mondotta, hogy Németország nemcsak arra kényszerítette Romániát, hogy hozzájáruljon a német hadikiadások fedezéséhez, hanem megszerezte magának Romániában az abszolút gazdasági és katonai uralmat.

— Az a szakadék, amely a szövetségesek és a központi hatalmakat egymástól elválasztja, oly mély, hogy nem lehet kitölteni és oly széles, hogy alig lehet áthidalni.

Ezután a pacifisták felé fordulva ezeket mondotta Balfour:

— Azt kívánják önök, hogy az afrikai gyarmatokat odaadjuk Németországnak, Ez elsősorban annyit jelentene, hogy

Németország a világ valamennyi kereskedelmi útján buvárhajó-bázisokat teremtené.

Hiszik-e önök, hogy Németország hajlandó Oroszországgal szemben követett politikáját feladni. Németország örül Oroszország elszakadásának. Ha Oroszország nem maradna más, mint Németország mögöttes országresze, ez az emberiségre nagy szerencsétlenség volna. Ha Németország szíve meg nem változik, vagy ha a szövetségesek tökéletes győzelme meg nem győz róla mindenkit Németországban, hogy a német politika elhibázott volt, úgy nem tudom megmondani, hogy hogyan lehet Oroszországot ismét helyreállítani.

— Ha valaki meg akarja ismerni a különbséget az angol és német rendszer között, hasonlítsa össze az általunk megszállott területek állapotát a németek által meghódított országok viszonyaival. A német katonák pusztulást teremtettek és pusztulást hagytak hátra.

A német kormány eljárásának, a német politikusok közléseinek és a német írók nyilatkozatainak gondos tanulmányozása után legcsekélyebb jelét sem látom annak, hogy a velük való diskusszió gyümölcsöző lenne.

Bernből jelentik: Az angol kormány az összes pártok hozzájárulásával elhatározta, hogy decemberre küldje az általános választásokat. A választást nem a parlament belső helyzete, semminő sürgető politikai érdek nem tette szükségessé. Kiírták a választásokat, mert az alsóház mandátuma lejár és mert az angolok nem tartották erkölcsös dolognak, hogy mandátum nélkül kormányozzanak.

Londonból jelentik, hogy a pacifisták, akiknek hívei minden pártban akadnak, a szociálistákkal, munkáspártiakkal és független liberálisokkal szövetkezve nagyban szervezkedik egy választási kampányra, melynek ez a programja: — Mielőbbi béke!

Ez a blokk teljesen kiküszöböli a béke feltételei közül a győzelmet, fontosabbnak tartván ennél a társadalmi forradalmat, mely a háború előfeltételeit gyökeresen kiküszöböli. Ezért hadat üzent a militarizmus és háboru utáni fegyverkezés, vagy gazdasági harc mindennemű formájának.

A pacifista képviselőjelöltek különösen kivetik magukat a katona-választókra, akik között sikerük bizonyos. A Morning Post-nak tehát igaz van, amikor azt írja, hogy ez a választás Angliában eldönti a háboru és béke sorsát.

Uzsora áron van zsir.

(Kevés sertést hizlálnak Aradon.)

A miniszter tudvalevőleg felhatalmazta a polgármestert, hogy sertéshizlálásra magánosoknak engedélyt adhat. Mindazok, akik hatósági engedéllyel sertést hizlálnak, kukoricát és korpát is kapnak, amennyiben az Országos Közélemezési Hivatal hizlálási célokra kiutal tengerit, vagy korpát. Amint eddig kiutalt, az vajmi kevés volt és Lőcs Rezső helyettes polgármester a kényszerhelyzet következtében kénytelen volt az egyik aradi malomban lat waggon korpát lefoglalni. A Korpaközpont azonban ez ellen tiltakozott és a város nem oszthatta szét sertéshizlálásra a korpát. A sertéshizláló magánosok azonban ne essenek kétségbe, mert kapni fognak korpát, a városnak meg is ígérték, hogy ki fognak utalni, de hogy mikor, annak talán a Korpaközpont a megmondhatója.

Mindenki hizlalhat tehát sertést hatósági engedéllyel a hatóságnak ilyen szép és hathatós támogatása mellett és ezért a támogatásért köteles lesz majd a zsirnak egy részét közcélokra átadni, ami annyit jelent, hogy a város majd az így beszolgáltatott zsirt fogja szétosztani azok között, akik nem voltak oly szerencsések, hogy hatósági engedéllyel és hatósági támogatás mellett hizlálhattak sertést. Nézzük most már, miként áll ez a hizlálási eset:

A polgármester 1918. június 27-ig összesen 460 háztartásnak adott sertéshizlálási engedélyt. Az engedélyek alapján 1889 személy részére 708 darab sertést hizlálnak. Azóta azonban tömegesen kérnek hizlálási engedélyt, úgy, hogy a mai napig körülbelül ezer család kapott

hizlalást engedélyt, amely alapján körülbelül 4000 személy részére majdnem 1400 sertést hizlalnak.

Az 1400 sertés zsirjából tehát közélokra a város bizonyos részt fog kapni. De az így begyűlt zsirmennyiség távolról sem elegendő arra, hogy a város többi 54 ezer lakosának egész évi zsirszükségletét ki lehessen vele elégíteni. *A várost tehát a legkomolyabban zsirhiány fenyegeti.* Ezt maga Lócs Rezső helyettes polgármester jelentette ki ma munkatársunk előtt.

Pedig volna mód arra, hogy a város a zsirhiányon segítsen. Az első és legcélravezetőbb mód az volna, ha a földművelésügyi miniszter megengedné, hogy a város kétezer sertést hizlaljon. A város már megkötötte a hizlaltatási szerződéseket, de az augusztus 1-i terminus után mutatta be a miniszternek megkérve arra, hogy a bemutatási határidőt kivételesen tolja ki augusztus 15-ig. Erre a felterjesztésre még nem érkezett meg a miniszter válasza. A város kétezer sertése tehát — hogy úgy mondjuk — a levegőben lóg.

A másik, a radikálisabb módszer: a legszigorubb felkutatás és a legkérelmelhetőbb és legkönnyörtelenebb rekvirálás. A városban rengeteg mennyiségű zsir és szalonna van eldugva. A spekuláció értette a módját, hogy a készleteket elrejtse és most, hogy a városban nagy a zsirhiány, lassan-lassan előkerülnek a készletek a leghorribilisabb uzsora-árak mellett. *Egy kiló zsir 40 korona, egy kiló szalonna 36-38-40 korona.* Akinek pénze van, az nem törődik az uzsora-árakkal, az örvend, hogy zsirhoz jutott és eszeágában sincsen feljeleníteni az árdrágítót. Akinek azonban nincsen oívasatlan pénze, az egyetlen deka zsirhoz sem juthat és még azt sem tudhatja meg, kik és hol árúsítják a drága zsirt. A vevők és az uzsorások között ugyanis valóságos véd- és dacszövetség áll fenn s ezért nem érkeznek konkrét feljelentések a hatóságokhoz.

Ezt az állapotot nem lehet tovább eltűrni. A városi hatóságnak erélyesen, ha kell: katonai segítséggel fel kell kutatni a rejtett készleteket, hogy a város közönségét elláthassa zsirral.

tartalékok ellenükésébe ütköztek, amely megállította őket. A Somme-tól északra a német állásokból ismét kivetették az ellenséget.

Rendelelet az ellátatlanokról

Windischgrätz Lajos herceg közzelelmezési miniszter legutóbbi parlamenti beszédében tudvalevően kijelentette, hogy az ellátatlanoknak gabonával való ellátását kapcsolja a Hadi Termény hatásköréből s az egyes törvényhatóságok útján magukra a községekre fogja bízni. A közzelelmezési miniszter ezt a nagyjelentőségű tervét gyorsan meg is valósította, emrt az új ellátási rendet megteremtő rendelet a hivatalos lap mai számában megjelent. *A rendelet a mai nappal már hatályba is lépett.*

A rendelet lényeges rendelkezései a következők: A nemtermelő és azok a termelő, akiknek házi és gazdasági szükségletét saját termésük teljesen nem fedezte, jogosítva vannak az 1918. évi október hónap 1-től 1919. augusztus 15-ig terjedő házi szükségleteiket a község területén termelt és még ott tároló készletekből továbbra is gabonában beszerezni. Ez a beszerzés azonban kizárólag csak a községi előjáróság, illetve a polgármester útján történhetik. *A vásárlás csakis az illető község területén termelt és még a termelőnél vagy a Hadi Termény r.-i bizományosánál levő készletek erejéig történhetik.*

A megvásárolt készletekkel a község nem rendelkezhetik szabadon, hanem azokat a közzelelmezési miniszter utasítása alapján kell majd szétosztani. Egyelőre azonban legalább két hónapi szükségletet ki kell szolgáltatni. A miniszter köteleességévé teszi a törvényhatóság első tisztviselőinek, hogy a szétosztást legéberebb figyelemmel kísérje és minden mulasztást szigorúan toroljon meg. A beszerezhető mennyiség rendszeres testi munkát végző tizenöt éven felüli őstermelő férfi és női munkás részére fejenként és havonként tizenöt kilogramm a tizenöt éven aluli őstermelő férfi és női munkásoknál, ugyancsak az őstermelő munkások családtagjainál fejenként és havonként tizenkét kilogramm terményt. Mindenkinél másnál a beszerezhető mennyiség továbbra is havonként és fejenként csak tíz kilogramm lehet. Azok, akik beszerzési utalványukat havi tíz kilogramm alapulvételével váltották ki, de a fennálló rendelkezések értelmében nagyobb terménymennyiségre van igényük, jogosítva vannak augusztus hó 1-től való számítással a tíz kilogrammot meghaladó és őket jogosan megillető terménymennyiségre póttartalványt kérni.

A rendelet a mai nappal hatályba is lép.

Uj angol-francia offenziva Montdidiernél.

(Tízezer foglyot jelentenek az angolok.)

Berlin, augusztus 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rapprecht trónörökös hadcsoportja: A Lysol és Avre között élénk, éjjeli tüzérési tevékenység. Yperntől dényugatra és a Lystól délre igen erős tüzelés után ellenséges részleges támadások, amelyeket visszautasítottunk. Az ellenség az Ancre és Avre mentén tegnap nagy erővel támadott, a sűrű köd leple alatt páncélcocsiával behatolt gyalogsági és tüzérési vonalainkba. A Somme-tól északra az ellenséget ellentámadással visszavetettük állásainkból. Ellentámadásunk a Somme és az Avre között az ellenség rohamát közvetlenül a Morcourt—Harbonnieres-Saix Fresnoy—Contoire-i vonaltól keletre megállítottuk. *Veszteséget szenvedtünk foglyokban és ágyukban.*

Az általunk ejtett foglyok között angolokat, ausztráliai és kanadai segélycsapatokat, valamint franciákat állapítottunk meg. A harctér felett 30 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Löwenhardt hadnagy 49—50 és 51-ik, Udot hadnagy 45—46 és 47-ik, Aichthofen báró hadnagy 33—34 és 35-ik, Kroll hadnagy 20 és 21-ik, Billik főhadnagy 29-ik, Konnecke hadnagy 23—24 és 25-ik, Auffarek hadnagy 29-ik légi győzelmét aratta.

A német trónörökös hadcsoportja: A Vesle egyes szakaszán feléledt a tüzérési tevékenység, az Aisne két oldalán, a Champagneban Souain-tól északnyugatra eredményes részleges harcok folytak. *Ludendorff.* (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: *Bonnar Law* bejelentette az alsóházban, hogy ma korán reggel angol-francia offenziva indult meg, körülbelül 20 kilométer széles arcvonalon, Hornincourt és Montdidier között. Délután három óraker mindazokat a pontokat elérte a hadsereg, amelyeket a támadás megkezdése előtt célul tűzött maga elé. Eddig 100-nál több ágyút zsákmányoltunk és 2000-nél több foglyot ejtettünk. Az előnyomulás mélysége általában 4—5 mértföld és körülbelül hét mértföldnyi szélességben. A terület-nyereség stratégiai jelentősége nyilvánvaló. Nem akarom e siker jelentőségét túlozni, mert meglehet, sőt valószínű, hogy a németek az előbbi támadások

miatt itt már ugyanis vissza akartak vonulni. Mostani támadásunk teljesen meglepte őket és halomra döntötte terveiket.

A képviselőház ezután október 15-ig elnapolta üléseit.

Bécsből jelenti este a Wolff-ügynökség: A Somme és Avre között az ellenség folytatja támadásait.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Az angol-francia előretörés még tart. Az eddig elért legnagyobb mélység 18 kilométer. Az angol lovasság, gépkocsik és tankok tovább viszik előre a vonalat. Chaulves vasúti csomópontot majdnem elérték a szövetségesek. *Eddig tízezer foglyot ejtettünk.*

Washingtonból jelentik: A véderőtörvényjavaslatot, amely a korhatárt a 45. életévig fel emeli és az Egyesült Államok hadseregállományát 22 és fél millió emberben állapítja meg, legközelebb terjesztik a törvényhozás két háza elé.

Kopenhágából jelentik: Az Extrabladed a hadihelyzetről szólva, a következőket írja: A háboru még mindig francia és belga földön folyik. Hosszu, hosszu ideig kellene még harcolni és számos ponton győzni, mielőtt a német hárt átléphetnék és a Berlin felé való előnyomulás megkezdődhetne. Senki sem állíthatja, hogy a legutóbbi hónapok eseményei a német hadsereg vitézségét és harci erejét csökkentették volna. A csata mostani szakaszának befejezése után a németek valószínűleg új offenzívát fognak kezdeni. Ezért alapos oka van a francia sajtónak arra, hogy mérsékelt hangon írjon a francia győzelmekről.

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Különös kedvező körülmények összetalálkozása juttatta kedvező sikerhez az Ardre és Avre között a francia támadást. Asűrű köd kedvezett, amely eltakarta a páncélcocsi-rajokot. A tüzrajtatítás után észrevétlenül érhatték el a németeknek páncélgépkocsik elhárítására szolgáló ágyúit és elő tudtak törni a német tüzérési vonalakba. Gyalogságunk hősiességgel vetette magát a gépkocsik elé, a gépfegyverek az utolsó töltényig ellenállottak. Csak a kedvezőtlen időjárás tette lehetővé az angoloknak, hogy betörhessenek állásunkba és hogy eljuthattak a főhadiszállás által említett vonalig. Itt azonban a német

MŰVÉSZET.

* A Modern Kabaré és a Tánckaszinó előadásai. A Modern Kabarében ma este pikáns est volt, melyen már az új tagok is szerepeltek. Az előadást nagy tetszéssel zsufolt ház hallgatta végig. Holnap szombaton este a társulat másodszor adja elő a csütörtökön bemutatott új fehér műsort, amelyben a kabaré minden egyes tagjának kitűnő szerepe van. A tánckaszinóban a Központi-szálloda éttermi télikertjében 10 óraker kezdődnek mindennap az előadás és ott gyönyörű énekszámokat és legmodernebb táncatrakciókat mutatják be a kaszinó tagjai. A tánckaszinóban az előadás után mindennap parkettánc van.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. — —

HIREK.

Menetlevél-iroda Magyarországból Oroszországba.

(Letartóztatott fogolyszöktető katonák.)

A debreceni katonai rendőrség egy veszedelmes fogolyszöktető bandát tartóztatott le, a mely hamis utlevelek gyártásával és foglyok kiszöktetésével foglalkozott.

A banda eljárása a következő volt: Őt-hat orosz fogollyal megbeszéltek, hogy jó fizetés ellenében szabadságlevelet, meg utlevelet szereznek nekik s azzal az oroszok hazaszökhetnek. Miután az orosz hadifoglyok legtöbbször tetemes összegű pénze van, a dolog könnyen ment és az oroszok szívesen fizettek 2000—3000 koronát azért, hogy hamarabb hazamehessenek. A banda tehát kiállított egy hamis menetlevelet a rendszeren öt tagú társaságnak a határszéli állomásokra, vagy éppen *Ukrajnába, mint magyar katonák részére. Felöltöztették őket magyar katonaruhába, az egyiket, aki legjobban tudott magyarul, megtették tizedesnek és kinevezték a csoport vezetőjének. Egy ily ötös társaság ezért fizetett a bandának fejenként 400 koronát s „bélyeg és egyéb költségek” címén még 300—400 koronát.*

Természetesen a legtöbb esetben ezeket az orosz foglyokat a határon föltartóztatták és visszazárástól mentették, de néhány transzpornak sikerült kiszöknie. A legutolsó szállítmánynál azonban rajtavesztettek. Az egyik értelmes orosz, akit visszahoztak, ráismert a hamisítóra s a katonai rendőrség leleplezte az egész bűnszövetkezetet.

A banda tagjait lassankint a különböző kávéházakban összefogdoszták s ma már mindannyian a katonai rendőrség kezén vannak. A szövetkezet tagjai voltak: *Rosenthal Mór* tizedes, *Hartstein Izsák*, *Hornstein Mayer* és *Fischer Mór*. A közkereseti társaság kihallgatása alkalmával beismerő vallomást tett s ennek során kiderült még az is, hogy nemcsak orosz foglyokat szöktettek ki, hanem voltak olyan Oroszországból hazajött magyar hadifoglyok, akik feje az újabb katonai szolgálatról *visszaakartak szökni Oroszországba*. A közkereseti társaság ezeknek is adott hamis utlevelet, persze szintén jó borsos áron. A katonai rendőrség Rosenthal és társai közül csak Rosenthalnál talált egy kevés pénzt a meglehetősen jó üzletmenet dacára, mert a társaság jól élt és az oroszoktól kicsalt pénzt elmulattatta. A katonai rendőrség a zegész társaságot utba indította a hadbíróshoz.

— **Tisza és Wekerle tanácskozásai.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A képviselőház mai ülése alatt *Tisza István* gróf a miniszterelnöki szobában felkereste *Wekerle Sándor* miniszterelnököt, akivel több mint egy óra hosszát tanácskozott.

— **Hazay — Budapest.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: *Hazay Samu* báró vezérezredes, aki tegnap Budapestre érkezett, ma megjelent a képviselőházban és a kormány tagjaival beható megbeszéléseket folytatott.

— **A monarchia első diplomáciai képviselője Oroszországban.** A magyar és osztrák sajtóban sok szó esett arról, hogy míg Németországnak már majdnem minden új orosz államalakulat székhelyén van diplomáciai képviselője, addig a monarchiában még kezdeményező lépés sem történt érdekeink megfelelő képviselőjére. A hivatalos lap mai száma végre meg hozza az első kinevezés tényét. A hivatalos közlés így hangzik:

— **Ő császári és apostoli királyi Felsége** a császári és királyi Ház és a külügyek miniszterének legalázatosabb előterjesztésére 1910. évi július hó 26-án kelet legfelsőbb elhatározásával báró *Franz Ottó I.* osztályú követségi tanácsost az orosz föderatív szövet-közletsaságnál levő diplomáciai képviselői vezetésével legkegyelmesebben megbízni és neki ez alkalomból a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Adomány.** *Mikesovics Iván* a polgármesteri hivatalnál 20 koronát adományozott a hadbavonultak hátramaradottainak segélyalapjára.

— **Városi kölcsön.** Említettük már, hogy a város jövő fejlődését előkészítő bizottság pénzügyi csoportja 20 milliós városi kölcsön felvételét határozta el. A bizottság felkérésére *Hartigay Bertalan*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának főnöke Budapestre utazott, hogy a fővárosi intézetekkel a kölcsönügyben előzetes tárgyalást folytasson. Tárgyalásainak befejezte után néhány heti szabadságra utazik.

— **Temetés.** Nagy egyházi pompával, a keleti liturgia fényességével temették el ma *Zsupanszki Sztankó* aradi görögkeleti szerb esperest, akit a város egész társadalmának őszinte részvéte kísért el utolsó útjára. A szerb templomban állították fel ravatalát, amely körül nemcsak a mélyen sujtott családja, egyházközössége, hanem a város polgárságának képviselői felekezeti különbség nélkül gyülekeztek. Ott voltak *Papp I. János* görögkeleti román püspök, *Vatán Traján* esperes, *Lakatos Ottó dr.* piébános, *Csécsei Imre* református lelkész, *Friut Lajos* evangélikus lelkész, *Vágvölgyi Lajos dr.* főrabbi, *Luka Laurenc* esperes, az iskolák tanártestületei és növendékei és igen nagyszámú gyászoló közönség. A szertartást *Novakovics János* temesvári esperes végezte nagy papi segédlettel, szentmisét szolgáltatott, amelynek kapcsán celebrálta a beszertelési szertartást. *Pandurovics Mihály* battonyai esperes mondta az elhunyt érdemeit méltató gyászbeszédet. Ennek befejezte után a papság a koporsót vállára emelte és a gyászkocsiba helyezte. Igen nagy tömeg kísérte el a felső temetőbe a népszerű lelkész holttestét.

Ma délután helyezték örök nyugalomra *Welsz Dávidot*, akinek temetésére a város minden társadalmi rétegéből igen nagy tömegben jelentek meg a résztvevők. A város törvényhatóságát *Variassy Lajos* polgármester vezetésével igen számos városatyja képviselte. A kereskedelmi és iparkamara négyes küldöttsége is megjelent a Kossuth-utcai háznál, ahol a gyászszertartás lefolyt. *Vágvölgyi Lajos dr.* főrabbi rendkívül hatásos beszédben rajzolta meg az elhunyt jellemrajzát, akit mint a példaadó munkásembert magasztalt. A gyászszertartás elhangzása után elkísérte a nagyszámú közönség *Welsz Dávidot* a zsidó temetőbe.

Dietrichstein Hermann és neje egyetlen kisfiát, *Frickét* ma helyezték örök nyugalomra.

— **A lakásrekvizálás — a mentelmi jog megsértése.** *Budapestről* jelentik: *Kállay András* volt szabolcsmegyei főispánt a múlt évben megválasztották a nyírbogdányi kerületben országgyűlési képviselőnek. Az öreg ur, aki már jóval túl van a hetven, lelkiismeretesen fogta fel képviselői hivatását, felelősséget Budapestre és a József-körút 69. szám alatt állandó lakást bérelt, hogy rendszeren látogathassa a Ház üléseit. A lakáshivatal egy ízben, mikor az öreg ur távol volt a fővárostól, ráette kezét a József-körúti kétszobás lakásra és elrekvirálta lakás céljaira azzal az indoklással, hogy a bérlő nem tartózkodik állandóan Budapesten. *Kállay Tamás* országgyűlési képviselő — id. *Kállay András* fia — bejelentette a Ház elnökségénél édesapja mentelmi jogának megsértését, mert manapság hotelben szobát kapni csak véletlenségből lehet, egy képviselőnek pedig, aki becsületesen törődik a haza gondjaival, szüksége van, hogy állandó lakást tartson a fővárosban.

— **Gál államtitkárt újra képviselővé választották.** *Marosvásárelyről* jelentik: *Gál Sándor*, a nyáradszeredai kerület volt országgyűlési képviselője, belügyi államtitkárrá történt kinevezése alkalmával a törvény értelmében lemondott mandátumáról, hogy új választásnak vesse magát alá. Az új képviselőválasztás ma volt Nyáradszeredán, akerület székhelyén, ahol *Gál Sándort*, miután ellenjelöltje nem volt, egyhanguan képviselővé választották.

— **A Piave árulója — cseh volt.** Bécsből jelentik: A sajtóhadiszállás a minap hozta nyilvánosságra, hogy a piavei balsiker egyik főokozója *Stiny* nevű hadnagy volt. A csehek kétségbevittek, hogy *Stiny* cseh nemzetiségű volna. Prágai lapok most megerősítik, hogy *Stiny* magasrangú katonai fia és nagy atyja, mint anyja csehek voltak. Ő maga aktív katonatiszt volt és a Wienernevezetű akadémiát végezte. *Stiny* mindig csehnek vallotta magát.

— **Hustalan napokon szabad a vendéglőkben tojást felszolgálni.** *Windischgrätz* herceg közlelmezési miniszter egy ma kiadott rendeletével a tojásfeszolgálási tilalmat, tekintettel a hustalan napokra, enyhítette. Mától kezdve ugyanis megengedi, hogy a vendéglői üzletekben hustalan napokon egy vendég részére legfeljebb két tojásból készült ételt ki szabad szolgáltatni.

— **Fürdőből kiutasított nyaralók.** *Salzburg* ból jelentik: *Zell am See* kerületi kapitánysága elrendelte, hogy mindazok az idegenek, akik üdülés végett tartózkodnak ezen a kedvelt nyaralóhelyen, élelemhiány miatt tartoznak három napon belül kivétel nélkül elutazni. A rendelet szerint a sok nyaraló miatt nagy a drágaság a piacokon és a nyaralók az odaváló nép élelmiszerét fogyasztják. Csak szolgálati kiküldetésben szabad ezentúl idegennek *Zell am See* ban tartózkodnia, más idegeneknek a községi előjáróság adhat kivételesen engedélyt. Erről a jogáról a *zell-am-seei* előjáróság már eleve lemondott s így valamennyi nyaraló-három napon belül kénytelen lesz onnan elutazni.

— **Clemenceau fiának apósa meghalt.** *Budapestről* jelentik: *Michnay Jenő* nyugalmazott járásbíró, *Clemenceau* francia miniszterelnök fiának apósa, tegnapelőtt *Zsigmond-utca* 3. sz. alatt levő lakásán nyolcvankét éves korában meghalt. Holnap délután négy órakor temetik a farkasréti temető halottasházából. A gyászjelentésben szerepel *Clemenceau Mihály* mint leánya és *Clemenceau Mihály* mint veje, továbbá *Clemenceau György* és *Clemenceau Pierre* mint unokái.

— **Sikkasztó városi tisztviselő öngyilkossága.** *Székesfehérvárról* jelentik: *Kereszturi Sándor* városi számtiszt az este a városháza épületében öngyilkossági szándékból a halántékába lőtt. Öngyilkossága előtt levelet intézett a polgármesterhez, amelyben beismeri, hogy a reá bízott hivatali pénzből 15.000 koronát el-sikkasztott. Mivel rájöttek a sikkasztásra, öngyilkos lesz. A polgármester azonnal intézkedett, hogy vizsgálják át a *Kereszturi* által vezetett könyveket, hogy a kár nagyságát megállapítsák. Az öngyilkos hivatalnok anyja az el-sikkasztott összeg fedezésére nagyobb összeget tett le a városházán. *Kereszturi* sebesülése életveszélyes.

— **Halálozás.** *Ozvegy Zsák Jánosné* szül. *Werle Emília* életének 68-ik évében *Eleken* meghalt. Augusztus 12-én d. e. 8 órakor az el-iki temetőben fogják örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi augusztus hó 12-én d. e. iél 8 órakor fog az el-iki róm. kath. szentegyházban az egek urának bemutatni.

— **Egy nagybirtokos anyja és hűga a Tiszába fullt.** *Tiszafüredről* jelentik: Megrendítő szerencsétlenség érte *Héves* megye egyik előkelő és dúsgazdag földbirtokosának családját. *Mocsáry István* földbirtokos édesanyja, *Mocsáry Pálné* és leánya *Mocsáry Ilonka* fürdőni kocsiztak le a Tiszához. A kocsi más helyre ment el, hogy megsztassa a lovakat, úgy hogy a két hölgy magára maradt fürdés közben. Egyszerre sikoltozásra lett figyelmes a kocsis. Kihajtatott a folyóból és fölfelé vágatott a parton de már csak az utolsó pillanatot láthatta. A két nő a folyó sodrában egyszerre merült a víz alá és egyikük sem került föl. Valószínűnek tartják, hogy a tizennyolc éves *Mocsáry Ilonka* nagyon messze beuszott a Tiszába, amelynek sodra, vagy örvénye elkapta őt. Édesanyja a megmentésére sietett, de a víz őt is elragadta.

— **Betiltották a nagynémetek lapját.** *Berlinből* jelentik, hogy a főparancsnokság három napra betiltotta a *Deutsche Tageszeitung* megjelenését. Ennek oka *Reventlow* grófnak egy cikke, melynek címe: *A breszti béke*.

— **Gyanús megbetegedés.** Ma este tíz óra tájban egy uriasan oltozott férfi lett rosszul a Kossuth-parkban. Az ott sétáló közönség lett figyelemessé az egyik padon elalélt emberre. Rendőrt hívtak, aki felvitte a városházára a súlyosan szenvedő idegent. Itt megállapították, hogy *Wohlgert Mihálynak* hívják. Temerin bács megyei községből való és Vaikánból jött, ahol juhokat vett át a községe részére. Már a vasuton rosszul volt és minthogy hányásról és hasmenésről panaszkodott, beszállították a fertőző kórház megfigyelő osztályára.

— **Olcsóbb butort kapnak a nőülők katonák.** A butoruzsora az utóbbi időben már olyan nagy méreteket öltött, hogy a Központi Árvizsgáló Bizottság elérkezettnek látta az időt, hogy *maximálja a butorok drát* és ezzel lehetővé tegye azt, hogy a kisebbségi családok is családot alapíthassanak, illetve berendezkedhessenek. Egyelőre arról van szó, hogy megszüntetik az árakat, amelyet a gyárilag előállított butorokért követelni lehet, később azonban a kormány ugynevezett normál-butorok gyártását fogja elrendelni és ezt az olcsó butort azok a katonák vásárolhatják, akik hazatérnek a harctérről és családot akarnak alapítani. A Központi Árvizsgáló Bizottság megbízásából a Közélelmezési Hivatalban Feith Mihály okl. építész készíti az idevonatkozó terveket. A terv szerint a gyárilag által tömörítéssel, tehát bükk-, tölgy-, szil- és hársfából készített butorok irányát állapítja meg a Központi Árvizsgáló Bizottság, azonkívül egyes gyárosok részére fix árakat szab meg. Az ármegállapítás egész szobaberendezésekre vonatkozik, azonban megfelelő kulcs alapján egyes butorok ára is könnyen kiszámítható. Későbbi terv az, hogy kötelezni fogják a gyárosokat egyes normál-butoroknak a gyártására. A normál-butorok megszerzése olyképp történik majd, hogy a nőülők szándékozó ebbeli szándékát bejelenti a közgazgatási hatóságnak, amelyetől azután egy igazolványt kap és ennek az igazolványnak az alapján a központi szerv utalványt ad normál-butorok vásárlására. A normál-butorok a lehetőség szerint igen olcsók lesznek, hogy a családalapítási kedvet minél inkább fokozzák. Az eddigi terv szerint 1000—1200 korona lesz egy normál butorból való szobaberendezés. — A butorok maximalására vonatkozó rendelet néhány héten belül már megjelenik.

— **A lengyel légió áruól parancsnoka.** *Krakóból* jelentik: A svájci határról ideérkezett hírek szerint az egyik lengyel légió parancsnoka *Haller József* ezredes Párisba érkezett. *Haller* csapatával keresztülvágta magát a német vonalakon, Oroszországba ment, ahonnan sikerült Párisba jutnia. *Haller* az osztrák-magyar hadseregben tüzérsízt volt.

— **Milliók károkat okozó árvíz.** *Németújvárról* jelentik: A város határában folyó *Strén* patak annyira megáradt, hogy kilépett medréből és elöntötte az egész járást. Az árvíz, amely sok helyen két méter magas, 17 községet öntött el. Az árvíz gabonában és a veteményekben rengeteg károkat okozott. A kár több millió koronára rug. A veszélyeztetett vidékre katonaságot rendeltek ki.

— **Bécsben megint lóvasut lesz.** *Bécsből* jelentik: *Weiskirchner* bécsi polgármester a nap jelentést tett a királynak Bécs forgalmi zavarairól és a memorandumban kifejezte, hogy a bajok miképpen orvosolhatók. Tegnap ez ügyben már tanácskozás is volt a közös életvezetési bizottságnál. A zavarok leggyorsabb kiküszöbölésének lehetőségéről tárgyalnak és sapos remény van arra, hogy hamarosan ki is küszöbölik a bajokat. Hogy ez megtörténhessen, kibővítik a helyi vasuti hálózatot és megint forgalomba hozzák a lóvasut. — Ezenfelül a villamosársaságok részére katonamunkásokat és anyagszereket fog a hadvezetőség kiutalni. *Weiskirchner* polgármester, aki kihallgatása során köszönetet mondott a királynak az általa megpendített nyaralásért, előterjesztette egy „*Károly császár katonai menház*” tervezetét is. A menház megnyitásával való részvételét kilátásba helyezte az uralkodó.

— **Hogyan lehet a lipcsei vásárra utazni.** Tudvalevőleg e hó 25-től 31-ig tart Lipcsében a híres őszi vásár, amelyen igen számos magyarországi kereskedő is részt szokott venni. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a budapesti német főkonzulátussal tisztáztatta a lipcsei vásárra való utazás feltételeit. A Németországba szülő utlevélnek kívül személyesen kell jelentkezni a résztvevőknek a budapesti német főkonzulátusnál, ezt azonban a főkonzulátus kivételesen elengedi, ha a kamara az összes kerületbeli résztvevők jegyzékét megküldi nekik. — Be kell küldeni a kiutazó három egyforma fényképét, három hitelesített aláírást három darab fehér papíron, továbbá egy kiállított kérdőívet, amely a főkonzulátusnál díjtalanul kapható. Kenyér- és egyéb tárgyakkal a résztvevőket Lipcsében látják el.

— **A „33-as napok” ünnepségeinek egyik kiemelkedő eseménye lesz Nagy Endre önálló művész-estéje a kulturpalota nagytermében, amelynek rendezését a Kölcsey Egyesület vállalta magára.** Valóban rendkívüli vállalkozás egy egész estén, csaknem három órán át egyedül foglalkoztatni a közönséget, a Nagy Endre zsenije és csodás szellemessége azonban káprázatos fényben szokott ragyogni ezeken az estéken. Ő valóban elmondhatja magáról, hogy korlátlan ur a közönség szívének és érzéseinek. Legutóbb Budapesten, a zeneakadémia nagytermében rendezett önálló estélyén Nagy Endre a szezon egyik legnagyobb sikerét aratta, szereplését a sajtó és a közönség valóságos szenzációként ünnepelte. A 33-as napok második része egyébként augusztus 19-én és 20-án, hétfőn és kedden fog lezajlani. A hétfő délutánt sportesemények teszik színessé és elevenné, az estét pedig *Dömötör* Ilona, a kiváló operaénekesnő művészete fogja feledhetetlenné tenni. Kedden délelőtt nagy kép- és autogramakció lesz a kulturpalotában, délután pedig megkezdődik a parkünnepély, amely stilben és változatosságban felül fog mulni minden eddigi hasonló vállalkozást. Az ünnepségek teljes és kimerítő programját a jövő héten megjelenő „33-as Ujság” fogja közölni.

— **Gabonacsempészség Aradra.** A mai aradi heti piac alkalmával is több gabonacsempészt büntetett meg az aradi rendőrbíróság. A *Bercsényi Miklós*-utcában egy gyanús kocsi tartóztattak fel a rendőrök, amelyen egy mázsa rozsot és különböző élelmiszereket találtak. A kocsi gazdája *Vaszili Miklós* temesillédsi lakos azzal védekezett, hogy maximális áron akarta eladni a kocsi tartalmát. Előállították a rendőrségen, ahol *Grumáz László* dr. rendőrkapitány, büntető bíró 200 korona pénzbüntetéssel sújtotta *Vaszili Miklóst*, a kocsi tartalmát pedig elkobozta. — A *Kossuth*-utcában is megállították a rendőrök egy kocsit, az ezen ülő két ember azonban meglátva a rendőröket, futva igyekezett menekülni s csak az utcán járó-kelők segítségével tudták elfogni őket a rendőrök. — A rendőrségen megállapították, hogy *Vuja Mihály* és *Sztanits Leó* fenklaki gazdák, akik egy kocsi zabot hoztak be a városba, amelyet már jó drágán eladtak aradi bérkocsisoknak. *Grumáz* dr. rendőrbíró pénzbírással büntette meg a gazdákat, a kocsi tartalmát pedig elkobozta.

— **Jogtalanul viselt huszárkapitányi egyenruha.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A IV. kerületi kapitányság ma 100 korona pénzbüntetésre ítélte *Bölsey Kornél* király-utcai gyógyszerészt, aki jogtalanul viselt huszárkapitányi egyenruhát. A katonai hatóság a gyógyszerésznél katonai felszerelési tárgyakat foglalt le.

— **Ezer korona heti bére van a bécsi kádársegédeknek.** A magyar bor- és hordókereskedők, illetve a hordódrágítók az osztrák hordógyárosok és kádársegédek között valóságos háborút idéztek elő, amelyből a kádársegédek kerültek ki győztesként. A nagy hordókeresletnek a magyar hordógyárak sehogysem tudván eleget tenni, a hordókereskedők egész Ausztriában hihetetlen magas árak mellett nagyobb megrendeléseket tettek. A kádársegédek látván a hordógyárosok óriási hasznát, nem voltak hajlandók tovább az eddigi munkabérékért dolgozni. Az elmúlt héten — mint Bécsből jelentik — mozgalmat indítottak és olyan követelésekkel léptek fel, amelyek minden eddigit felülmúltnak. A hordógyárosok kénytelenek voltak a követeléseket teljesíteni és tudósítónk közlése szerint ma Bécsben egy kádársegéd hetenkint 1000—1200 koronát keres, amely összeg évi 40—60 ezer koronás jövedelemnek felel meg. A háborus konjunktúra a kádársegédek bankdirektori jövedelemhez juttatta.

— **Lefoglaltak tízezer üveg konyakot.** *Nagyváradról* jelentik: *Weisz Irén*, a nagyvárad-i Globus műintézet tulajdonosa 180.000 koronáért tízezer üveg konyakot vásárolt *Löblé* László dr.-tól, a győri szeszgyár nagyvárad-i képviselőjétől. *Löblé* dr. azzal a kikötéssel bocsátotta *Weisz* rendelkezésére az árut, hogy azt közvetlenül a fogyasztóknak juttatja. — *Weisz* belement a kikötésbe, amikor azonban az árut megkapta, egymásután több cégnek is felajánlotta. A nagy tételt végre *Berger Dávid* ügynök vásárolta meg, de mert nem volt pénze, elraktározta a konyakot a *Leszámláló* és *Jelzálogbank* pincéiben s a banktól előleget vett fel rá. A nagyvárad-i pénzügyigazgatóság tudó-

mást szerzett a dologról s a tízezer üveg konyakot lefoglalta. Talált még ezenkívül a pincékben 146 hektoliter abszolút alkoholt, amely 300 hektoliter konyaknak felel meg. A pénzügyigazgatóság a lefoglalt készleteket a nagyvárad-i italmérők és koresmárosok közt fogja szétosztani. *Berger Dávid* ellen pedig megindítja a kihágási eljárást.

— **Retörés a déli órákban.** *Karpelesz* Zsigmond aradi szabómester ma délután ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett a rendőrségen akik üzletét távollétében kifosztották. Feljelentésében elmondja, hogy ma délben bezárta a *Welter János*-utca 2. szám alatti üzletét és elment haza ebédelni. Délután visszatérve, üzletének ajtaját csak becsukva és nem bezárva találta. Bemenne megállapította, hogy 4000 korona értékű ruhanemű és selyembélés tűnt el az üzletből s az íróasztal fiókját is feltörték és abból nagyobb mennyiségű cédnát vittek el. Az üzlet ajtaját átkulccsal nyithatták fel, mert azon semmi erőszak nyoma nem látszik. — A rendőrség megindította a nyomozást az üzletet kifosztó ismeretlen tettesek ellen.

A köztisztviselők beszerzési előlege.

(Több lesz a tavalyinál. — Holnap jelenik meg a rendelet.)

Tavaly ilyenkor márt utdák a köztisztviselők, hogy mekkora az előleg, amelyet a kormány nekik a téli háztartási cikkek beszerzésére visszafizetés kötelezettségével utalványozott. Az idén valamivel megkésett a rendelet ez a késelelem széles körökben aggodalmat keltett. Legutóbb a békésmegyei és gyulai tisztviselők írtak föl az állami tisztviselők országos egyesületéhez, hogy sürgősen járjon közbe a kormánynál a beszerzési előlegek kiutalása érdekében.

Budapesti tudósítónk mértékadó helyen érdeklődött a késelelem oka és általában a tisztviselők beszerzési előlegének ügyé iránt s a következő felvilágosítást kapta:

— A tisztviselők aggodalma alaptalan s a sürgetés fölösleges. Az állami tisztviselők országos egyesületének elnöksége *Kosinszky* Viktor királyi tanácsos vezetésével ismételtelen eljárt *Pap Elek* államtitkárnál, akit a kormány a tisztviselői ügyek intézésével bízott meg és az eljárások eredményeként a Pénzügyi Közlöny holnapi számában már meg is jelenik a tisztviselők beszerzési előlegéről intézkedő rendelet.

— A beszerzési előleg több lesz a tavalyinál, ha a százalékok nem is érik el tavalyi nagyságukat. Tavaly a nőtlének idei háborus segélyük 50 százalékát, a nő köztisztviselők az 1918. évi háborus segély 40 százalékát, a gyermekeket családapák a segély 50 százalékát kapták. Az idén az állami tisztviselők országos egyesületének információi szerint a beszerzési előleg 30, 40 és 50 százalék lesz, bár van egy verzió, amely úgy tudja, hogy a nőtlének a segély 30 százalékát, a nősök annak 50 százalékát és a családosok pedig 75 százalékát kapják háborus segélyüknek előlegként. A beszerzési előleg akkor is nagyobb lesz a tavalyinál, ha az első valószínűbb verzió az igaz, mert a háborus segély összege, amely a százalékszámítás alapjául szolgál, jelentősen nagyobb, mint a tavalyi háborus segély.

VÁROS ÉS MEGYE.

Egyezés a villamosársasággal. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatólagos sorrendje: 24. A tanács előterjesztése az aradi villamosági r.-t. által Arad sz. kir. város közönsége ellen folyamaiba tett pernek egyezséggel való megszüntetése tárgyában. 25. A tanács beterjeszti *Brauner* Vilmossal az Erzsébet-híd festésére vonatkozó szerződést jóváhagyás végett. 26. A tanács beterjeszti *Vandracsek* Ignác és *Brauner* Vilmossal a téli színház homlokzatának vakolat javítási és címezési munkálataira kötött szerződést jóváhagyás végett.

Izgatják a népet a nagy szilvatermással.

(Nyilatkozatok a pálinkafőzés új módjáról. — Elég űst áll rendelkezésre.)

Az utóbbi napokban tömegesen kapja az *Aradi Közlöny* szerkesztősége a panaszos leveleket, amelyekben szilvatermelők felhívják a nyilvánosság figyelmét a vármegyében mutatkozó roppant nagy szilvatermésre és elpanaszolják, hogy a kormánynak az elmúlt évben életbeléptetett rendelete, amelylyel elrekvirálta a pálinkafőzéshez szükséges űstöket, *mélyen sérti a lakosság érdekeit*. Elmondják, hogy a most uralkodó rendszer nemhogy segítené, de valósággal megkárosítja a szilvatermelőket, mert mentől nagyobb a termés, annál nagyobb nehézségekbe ütközik annak átvétele, *ugy, hogy idén a sok szilva mind el fog rothadni, mielőtt még értékesíteni lehetne azt*.

Mint ismeretes, eddig az volt a szokás, hogy aki pálinkát akart főzni, az beszerezte az ehhez szükséges űstöt és bejelentette szándékát a pénzügyigazgatásnak. A kifőzés előtt megjelentek a gazdánál a pénzügyőrök, akik lepecsételték az űstöt. Így az állam is megkapta az őt megillető adót és a pálinkafőzők is jól jártak.

Azonban megjelent az elmúlt évben egy kormányrendelet, amely elrekvirálja a gazdától az űstöt, ami annyit jelent, hogy elvette tőlük a pálinkafőzés jogát. A kormányrendelet intézkedésére minden vármegyében központi szeszfőzdeket állítottak fel, amelyek átveszik meghatározott áron a szilvát, egyharmad részéből szilvaizt készítenek, a többiből pedig pálinkát főznek. Az új pálinka egy részét a termelő is átveheti maximális áron.

A kormánynak ez az intézkedése természetesen nem tetszik mindazoknak, akiknek eddig fő jövedelmi forrásukat a pálinkafőzés alkotta s miután más módszer már nem segített a lap segítségével a nyilvánosságot akarják meggyőzni az őket sújtó nagy igazságtalanságról s esetleges propaganda csinálásával megváltoztatni a mai állapotokat.

Mivel úgy találjuk, hogy a jelen esetben nem csupán közgazdaságról, hanem a társadalmi békéről is szó van, kötelességünknek tartottuk foglalkozni ezzel a kérdéssel. Felkerestük az aradi pénzügyigazgatóság legilletékesebb tényezőjét, Szakács Lajos pénzügyi tanácsost és Kornis Ödönt, a Kornis Testvérek cég beltagját, akiktől teljes autentikus felvilágosítást kaptunk és olyan világításban állították be a kérdést, amelyben az valóban van.

Elmondottuk Szakács Lajos pénzügyi tanácsosnak, hogy panaszos levelek érkeznek a szerkesztőségünkbe, amelyben szilvatermelők, hivatkozva az idei nagy szilvatermésre, félnék, hogy ők mégis károsodni fognak a kormány új rendelete következtében.

— Tudom, — válaszolta Szakács tanácsos — hogy az idén óriási a szilvatermés. Én ezt azonban nagy örömmel állapítom meg és nem látom be, hogy emiatt a legcsekélyebb kár is érne a termelőket. A kormányrendelet életbeléptetése után én azonnal 18 központi szeszfőzdet állítottam fel Aradvármegyében, amelyek tökéletesen fel vannak szerelve, van elegendő űstjük, úgy, hogy idejében, minden fennakadás nélkül vehetnek át bármilyen mennyiségű szilvát s azt ki is főzhetik pálinkának.

— Az elégedetlenségről én is hallottam, de értesültem másról is. Lelkiismeretlen emberek, akik még ma sem tudnak beletörődni abba, hogy eiestek tulságosan is busás jövedelmi forrásuktól, valósággal szítják a nyomorúságot és elégedetlenséget az egyszerű nép körében

amelyben könnyen elképzelhető, hálás médiumra találnak. Mert ha azt mondják egy egyszerű embernek, hogy látod az isten megáldott bőséges szilvatermással, de ne gondold, hogy hasznát veheted annak, mert eltekintve attól, hogy a központok rosszul fizetnek, de az űsthiány miatt nem is vehetik át idejében termésedet, úgy, hogy az elfog rothadni, a rosszat természeténél fogva könnyen elhívó egyszerű ember természetesen nyugtalankodni fog.

— Erre pedig igazán nincs ok. A mai rendszer, amely csak átmenet a monopoliához, a legnagyobb alaposággal és körültekintéssel van megalkotva és ismételt legkevesebbé igaz az a feltevés, hogy nincs elegendő számú űst.

Kornis Ödön a következő felvilágosítást adta:

Aradon egyál alán nem lehet búzát vásárolni.

(Mindenkít a város lát el liszttel már augusztus 15-től.)

Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma délelőtt huzamosabb ideig tartózkodott Lócs Rezső helyettes polgármester hivatali helyiségében, ahol délelőttönként, rengeteg fél jelenik meg. Panaszok, kérelmek, utbaigazítások a miniszteri rendelet labirintusában. Ezzel telik el a helyettes polgármester délelőtti. És Lócs Rezső, a közéletmezés vezetője mindenkit nyugodtan végighallgat. A jogos panaszokat feljegyzí vagy telefon útján azonnal elintézi. A kérelmeket, ha csak lehetséges, teljesíti vagy készséggel megígéri, hogy teljesíteni fogják. Végül a felvilágosítások, tanácsok egész özönével látja el a feleket, miniszteri rendeleteket, hatósági intézkedéseket olvas fel, azok érthetetlen részeit röviden megmagyarázza. Ezzel telik el a helyettes polgármester délelőtti.

Ma délelőtt például egymásután jöttek a felek a következő kérdéssel:

— Hol lehet búzát vásárolni?

— Búzát nem lehet vásárolni Aradon, adta meg a felvilágosítást a helyettes polgármester.

— De mi azt olvastuk, hogy a miniszteri rendelet értelmében szeptember 30-ig mindenki beszerezheti szükségletét.

— A miniszteri rendelet tényleg ezt mondja, de hozzátesszi, hogy csak a saját törvényhatóság területén lehet búzát vásárolni és pedig csak akkor, ha a Haditermésnek beszolgáltatandó mennyiségén kívül felesleg marad. Nálunk Aradon sojnos talán mindössze tizenöt vagon felesleg marad. Ezt a mennyiséget a törvényhatóság a közönség ellátására fordítja, de ez a tizenöt vagon a közönség helyzetén mit sem könnyít.

— Hogy lássuk akkor el magunkat? — volt a kérdés.

— Ugy, hogy ellátásukat a hatóságra bízzák. Kitöltik lisztigénylapjukat, megnevezik a kereskedőt, akinél vásárolni akarnak, mi ennek a kereskedőnek kiutajuk a lisztet és önök becsomagolva megkapják azt a lisztmennyiséget, amely önöket megilleti.

— De kérem, polgármester ur, azért a kis lisztért majd ácsorogni kell, jegyezte meg egy nő.

— Az ácsorgás megszűnt, világosította fel Lócs Rezső az aggodalmaskodó nőt. A hatósági üzletek előtt nem kell többé ácsorogni.

És ez így ment majdnem egész délelőtt. Sokan arra hivatkoztak, hogy az újságok megírták, hogy az ellátatlanok szeptember 30-ig beszerezhetik egész évi szükségletüket. Az újságok leközltek Windischgrätz Lajos herceg közéletme-

— Az idei szilvatermés legalább huszszorosan nagyobb a normálisnál. A szilvapálinka kifőzése idén is úgy fog történni, mint az elmúlt esztendőben, vagyis az egyes körzetekben felállított központi szeszfőzdek veszik át a szilvát, amiből pálinkát főznek és szilvaizt készítenek. Szilvaizt különben magánháznál is főzhetnek. A szilvapálinka idei ára hektoliterfokonként 36 korona 50 fillér. (Ezt az összeget négygyel osztva kapjuk egy liter árát.) Hallottam a felmerült panaszokról, nem tudom, hogy azok jogosak-e, de annyi bizonyos, hogy ebben az esztendőben sem főzhetnek a központi szeszfőzdeket kivéve sehol sem szilvapálinkát.

A nyilatkozatokból megállapíthatjuk, hogy az ijedelemre nincs semmi ok. Elismerjük a régi szokás kellemesebb volt a mainál, de most a háboru ötödik évében, amikor az államnak oly rettenetesen horribilis kiadásoknak kell eleget tennie, a többi termelő mellett a szilvás gazdák is megelégedhetnek annyival, amennyit a maximális ár folytán kapnak.

ama kijelentését, hogy az ellátatlanok vásárlásánál szeptember 30-ig elláthatják magukat, de csupán eddig és nem egész évre.

A miniszternek ez a kijelentése azonban rendkívül tág magyarázatokra adott okot és alkalmat. A miniszter ugyanis elfelejtette azt is megmondani, hogy az ellátatlanok szabad vásárlása csak ott történhetik meg, ahol a Haditermésnek beszolgáltatandó mennyiségén felül felesleg marad. Jellemző az aradi közönségre nézve, hogy habár az aradi lapok számtalanszor megírták, hogy Arad csak nagynehezen tudja beszolgáltatni a reá kivetett kvantumot és felesleg sem marad, mégis vásárolni akar Aradon, ahol gabona nincsen vásárlási célokra.

Egyebekben Lócs Rezső helyettes polgármester a következő nyilatkozatot tette:

— A közönség teljesen félreértette a miniszter rendelkezését. A miniszter azt mondja, hogy a termelő vidékeken az ellátatlanok elláthatják magukat szeptember 30-ig. Szabadon vásárolhatnak annyi gabonát, amennyi elegendő szeptember 30-ig a saját ellátásukra. Október 1-től kezdve mindenkit, akár önmaga látta el magát a múlt évben, akár hatósági ellátásban részesült, a város fogja ellátni. A közönség tehát félreértette a miniszter kijelentését olyképpen, hogy szeptember 30-ig szabadon vásárolhatnak az ellátatlanok gabonát, még pedig egész évre. Ezentul senki sem láthatja el magát egész évre gabonával.

— A miniszternek a parlamentben elhangzott kijelentése a községre nézve sokal kedvezőbb helyzetet teremtett, mint a városokra nézve. Például a Mikelaka határában termelt gabonamennyiség feleslegét a jegyző visszatartathatja és ebből a mikelakai ellátatlanok szeptember 30-ig elláthatják magukat. Nálunk azonban nem ez a helyzet. Aradon mindössze tizenöt vagon felesleg marad. Ez pedig oly csekély mennyiség, hogy nem jutna szeptember 30-ig az ellátatlanok ellátására. Mindazok tehát, akik tavaly ellátatlanok voltak, leghevesebben teszik, ha már most bejelentik liszt-szükségletüket, hogy már augusztus 15-től kezdve hatósági ellátásban részesüljenek, mert felesleg hiányában Arad területén szabadon nem vásárolhatnak gabonát és kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy október 1-ig semmiképpen sem lesznek ellátva.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Új ügyvéd. Dr. Deutsch Albert, Deutsch Zsigmond borosienői kereskedő flá, a budapesti ügyvédyiszorló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát sikerrel letette és irodáját Budapest

LEGUJABB.

Írkezett reggel 3 óraker.

Az olasz repülő-kirándulás — csak tüntetés. — Paduából jöttek a repülők.

Bécs. A leszállásra kényszerült repülőt eljöttük. Ez egy olasz repülőtiszt, aki elmondotta, hogy amerikai készüléken reggel 5 óraker szállta fel Paduában. Bombát és fegyvert nem vittek magukkal. A látogatás célja csupán demonstráció volt és azonnal vissza akartak térni.

Az olasz repülők nagy magasságban repültek át vonalainkat és így nem is lehetett őket észrevenni. Csak Bécs felett ereszkedtek le 700 méternyire. Az olaszoknak, akik röpkéket dobtak le, kézenfekvő volt a szándékuk: a harcra elmaradt fegyveres siker az olasz hadvezetőség előtt ajánlatossá teszi, hogy ehhez a reklámozási intézkedéshez folyamodjék.

A Bécs elleni légi támadás terve messzire nyúlik vissza és egyik kezdeményezője D'Annunzio volt, aki 1917. szeptember 4-én 9 és nyolc óra között repült ezer kilométerrel nagyobb vonalon rendkívüli légköri akadályok, eről szél és zivatar között. Az utat külön erre a célra készült repülőgépen végezte és be akarta bizonyítani, hogy lehetséges Bécsig repülni.

A mai látogatással is hóbizonyosodott annak lehetősége, hogy az ellenséges repülőraj milyen tud behatolni az ellenséges országba. A repülő-támadás technikai lehetősége az olaszoknál az utóbbi időben kedvezőbbé alakult, sőt sikerült nekik különösen gyors repülőgépet konstruálni, amelyen 200 kilométeres átlagos sebesség mellett két és fél óra alatt Veronából Bécsbe lehet repülni. Minthogy a gépek bomba helyett nagyobb mennyiségű benzint vittek magukkal, valószínű, hogy a legtöbb gépnek sikerült visszalétni. A bombákat vivő gépek részére sokkal nehezebb

volna az út, minthogy sebességük csekélyebb és nem is tudnak oly magasra felszállani, hogy elhárító őrök figyelmét elkerülhessék. Nincs azonban kizárva, hogy hamarosan újabb olasz repülőgépek jelennek meg Bécs felett.

Bécs. Az olasz repülők által ledobott röpcedulák hazaárulást tartalmaznak. Ezeknek továbbterjesztése és már csak pusztá bírása is bizonyos körülmények között büntetendő. Ezért a bécsi rendőrgazgatóság felszólítja mindazokat, akik ilyen röpcedulák birtokában vannak, hogy azokat a legelső őrszobájában vagy a rendőrgazgatóságnál adják át.

Páris. A *Matin* jelenti: *Malva* a spanyolországban San-Sebastianba utazott, ahol száműzetését lötti.

Moszkva. Lenin, Csigerin és Trockij kiáltványt bocsátottak ki, amelyben az angol és francia kormányt banditáknak nevezi.

— Oroszország tulsoká türe az entente diplomaták megalázó bánásmódját, akik előbb a cárizmus talját nyalták. Most mi nem akarunk diplomáciai szakítást, de minden csapásukat kétözött erővel viszonzjuk. Felszólítjuk 60 éves korig az összes volt tisztet, hogy holnap szemlére jelentkezzenek.

Moszkva. Tegnap este a nagyorosz kooperatív szövetség épületét 4 felfegyverzett autó megtámadta. Az őröket legázolták, a pénztárat felrobbantották és 4 millió rubelt elraboltak.

Bécs. A *Wiener Zeitung* holnapi száma közli az összkormány rendeletét a népegészségügyi miniszterium felállításáról. Az új miniszterium augusztus 10-én megkezdte tevékenységét.

Visszavonulnak a bolsevikiek

(Megkezdődött az ellenségeskedés Kínával.)

Az orosz bolsevik-kormány a cseh-tót dandár előnyomulása következtében igen kétségbeesítő helyzetbe került, ami minden valószínűség szerint a Lenin—Trockij-uralom katasztrófális összeomlásával végződik.

A cseh-tótokat, akiknek nagy része szökevény, kis része pedig hadifogoly, az oroszok annak idején tárt karokkal fogadták, csapattestekké formálták. Ezek most, a breszlitovszki békekötés után remegve gondoltak arra, hogy vissza kell térniök Ausztriába, ahol árulásukért a legszörnyebb büntetés vár rájuk. Mindent el kellett követniök, hogy a hazaszállítást elkerüljék és ezt csak úgy érték el, hogy fegyveresen szembe szálltak a bolsevik-kormánynak, ami annál könnyebb volt, mert a Lenin-kormány vörösgárdái nem volt egyvívásu a csehek jól fegyverzelt és jól vezetett csapatával.

A cseh-tótok nagyszerűen vannak felszerelve és élelmezve, mert a lesben álló Anglia értett ahhoz, hogy a mozgalmat a maga céljaira használja ki és bőkezűen támogassa az akciót, a körülbelül 30.000 hazaáruló lázadását polgárháborúvá fejlesztette, amely a Volga mentén tört ki és egész Szibérián át a Csendes-tengerig terjedt.

A mozgalom nem válhatott volna olyan terjedelművé, ha a cseh-tót brigád nem szaporodott volna meg. Első sorban hadifoglyok csatlakoztak hozzáju, akiknek kétségbeesítő helyzetükben nem volt más választásuk. Azután orosz nemzeti elemek jöttek. A kalandorok, akik a háboru és forradalom alatt elveszték a polgári élet számára, akiknek nem volt veszteni valójuk és csak nyerbelték.

Nagy a száma a kozákoknak is, akik részint kalandvágyból, de főleg azért szegődtek a csehekhez, mert ezek meggyőződésből monarchisták és gyűlölik a bolsevikieket és a városi proletariátust.

De főleg a szibériai paraszt gyűlöli Leninéket. Ez a paraszt már a cárizmus idején kemény nyaku és önálló legény volt, aki az állam hivatalnokait nem igen sokba vette. A „sibirja“, aki a saját erejéből gazdagodott meg, most azt látja, hogy egy olyan osztály fenyegeti, amelyet ő csak hallomásból ismer és ezért szívesen csatlakozott a csehekhez. Így valóságos hadsereggé változott a három dandár. A Volga mentén már kiirtották a bolsevikizmust és most Szibérián van a sor.

Ha ezt a célt elérték, akkor valószínűleg egy másik mozgalom keletkezik, amely a régi irányért harcol és Mihály Alexandrovics nagyherceget állítja a maga élére.

Vajjon Anglia megtalálja-e a számítást ennél is, még nem egészen bizonyos, mert abban a pillanatban, amikor egy céltudatos, szilárd hatalom abba a helyzetbe kerül, hogy a gyorsan talajtvesztő bolsevikizmussal sikeresen szembe szállhat, akkor a most teljesen kizárt polgári elemek ismét szóhoz jutnak és ezek, a kadettok kivételével, abszolúte nem barátjai az entente-nek és éppen annyira undorodik a harcoktól, mint a vagyonos polgárság, amely most arra kényszerül, hogy állandó ütközetekben védje a falvait a bolsevikizmus ellen.

Felesleges fáradozás azt találgatni, vajjon Mihály nagyherceg szilárdan tudja-e majd tartani a gyeplőt, vagy más kézbe kerül majd a vezetés. Oroszországban gyorsan a helyzet nem tisztázódhatik hacsak a központi hatalmak közbe nem lépnek. Az bizonyos, hogy a bolsevikizmus házának gerendái recsegnek és belátható időn belül összeomlik az épület. Siettetni ezt az éhínség, mert a cseh-tót hadsereg elzárta Oroszországot éléskamrájától, Szibériától.

Berlinből jelentik: A *Hamburger Fremdenblatt*-nak jelentik Helsingsforsból: A bolsevikiek az angol és francia csapatok elől dél felé visszavonultak. Az entente csapatai jelenleg Povnetban állnak és elpusztították a helyszelől északra húzó vasútvonalat. A visszavonuló bolsevik haddak az általuk kiürített területeken mindent elpusztítanak és felgyújtanak. A Finnország és Karélia közötti erdőségeken kitéhezett finn vörösgárdisták portyáznak.

Stockholmból jelentik: A szovjet-kormány felszólítást intézett Anglia, Franciaország és Amerika proletáraihoz és óva inti a munkásságot, hogy tévutra hagyja magát vezetni, mert mindez csak az orosz forradalom kárára történék és meghosszabbítaná a háborút.

Genfből jelentik: A *Neuer Correspondenz* jelentése szerint a bolsevik csapatok a felfegyverzett német és osztrák-magyar hadifoglyokkal egyetemben megkezdtek a Kína elleni ellenséges kedést és különböző helyen átlépték a határt, a nélkül, hogy kínai csapatokra találtak volna.

KÖZGAZDASÁG

— Tőzsde. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdén ma a következő zárókurzusok voltak: Magyar Hitel 1359, Osztrák Hitel 906, Agrárban 1080, Fabank 976, Hazai bank 642, Kereskedelmi bank 5945, Magyar bank 975, Concordia malom 890, Viktória malom 1900, Salgótarjáni 1223, Rimamurányi 1150, Fegyvergyár 1185, GanzDanubiusz 4320, Osztrák-magyar államvasut 1044, Clotild vegyipar 645, Nasicci taningyár 3485, Ruggyantagyár 1170.

— A háborus országok pénze és Svájc. Bernből jelentik: A háborus országok valutája Svájcban egyre rosszabb lesz. Ma a berni postán a külföldi pénzek kurzusa ez volt: 100 francia frank ért 69.28 svájci frankot, 100 német márka 66 frankot, 100 osztrák-magyar korona 38 frankot, 100 olasz lira 43 frankot, 100 spanyol pezeta 107 frankot, 100 orosz rubel 50 frankot. A legnagyobb értékcsökkenés tehát a rubelé, míg a spanyol pezeta, melynek normális értéke kisebb a franknál, feltűnően javult.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, 1918. augusztus 10-én, szombaton:

Uj műsor! Uj tagok!

Két új bohózat.

Közkívánatra Az iskola (uj viccekkel) és a többi új attrakció.

Hétfőn és pénteken pikáns-est.

Vasárnap d. n. 5 óraker mérsékelt hely-áru fehér műsor.

Augusztus hó 13-án, csütörtökön Vágó Géza bncsa fellépte és jutalomjátéka. Szinre kerül Vágó Géza új magánjelenete: „Lecke a há-

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Almlítottak mélyen megtört szívvel tudatják a felejthetetlen jó édes anya, anyós, nagyanya

özv. Zsák Jánosné
szül. Werle Emilia

f. évi augusztus hó 9-én, éjjel 1 óraker, életének 68-ik évében hosszas szenvedés után történt jobblőtre szenderült.

Az Istenben boldogult földi maradványait f. hó 12-én, d. e. 8 óraker az eleki rom. kath. temetőbe fogják beszenteltetni és örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi augusztus hó 12-én, d. e. 1/8 óraker fog az eleki rom. kath. szentegyházban az egok urának bemutatni.

Aldás és béke poraira.

Elek, 1918. augusztus 9-én.

Zsák János, Zsák István, Zsák Anna, Zsák Antal, Zsák Agoston gyermekei. Zsák Istvánné szül. Székely Mariska, Zsák Agostonné szül. Sziklay Mariska, Zsák Antalné szül. Moldova Heavig menyei. Schweider Ferenc veje. Schweider Anna, Schweider Erzsébet, Schweider Juliiska, Schweider Emi, Zsák Emma, Zsák Anna, Zsák Gusztika, Zsák Antika unokái. 5667

Ajánlok

amortisációs kölcsönök, ház és földekre:

95. A folyammal 30 évi törlesztésre K	5.22
40	5.58
35	5.83
97. A folyammal 50 évi törlesztésre K	5.43
35	6.02
35	6.96
15	9.40
99. A folyammal 50 évi törlesztésre K	5.86
35	6.41
35	7.31
15	9.70

mire megbízások kérések. 3791

Szücs F. Vilmos

a nagyszombati földhitelintézet képviselője
Arad, Karolina-utca 10.

Ugyanitt földek, szállók, házak adás-vétele közvetítetik.

Eladó

1 drb. tenyészkepes magyar bika
10 drb. 5640

magyar tehén

részben vemhes, részben kis borjuval és 100 drb. fél éves uralági mangolica malac.

Bővebbet: Oszánmezői gazdák áruforgalmi Rt. Magyarbányagyves.

ECETSÁV

vegyszer, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, tiszta szeszből erjedéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

üzserüzletében. Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

15650—1918. kft.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyapjúkészletek és gyapjúszőrnyuladékok forgalombahozatalának korlátozása és az érték követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kelt 2605—1918. M. E. számú rendelete a következőkre terjednek ki:

A magyar szent korona országainak területén található összes gyapjúkészletekre, tekintet nélkül arra, hogy már lenyírt vagy csak ezután lenyírható gyapjúról van szó.

A timár, dög, bőr, szücs és matrácgyapjura, ideértve a gyapjas, juh- és báránybőrökről, valamint irhokról és szücsbőrnyuladékokról nyírással vagy más módon leválasztott gyapjút is.

A cserzett gyapjas juh- és báránybőröknek (örémbőröknek) a konfektionálásnál csóli, valamint cserzés és konfektionálás előtt ily bőrökről levágott, esetleg még ugyancsak állapotban lévő gyapjas hulladékára.

A megválasztás alá eső gyapju és bőrhulladékok, amennyiben a készletet a 6. §. a rendelet hatálya alól ki nem veszi, a jelen rendelet életbelépése után az ár előreladás, akár közzéadás útján csak a jelen rendelet közzétételétől és csak annak adhatóságát követően a jelen rendelet szerinti vásárlási jogossága van. Az előre eladás csak az 1918. év végéig terjedő időre történhetik.

Az előbbi bekezdés szabályaival

ellenkező minden ügylet tilos és semmis.

Mindazok, kik ezek termelésével, eladásával vagy feldolgozásával foglalkoznak vagy más részére őrizetükben tartanak, kötelesek készleteiket a „Magyar szent korona országai gyapjú központja részvénytársaságnak” rövidítve „Gyapjúközpontnak” (Budapest, IV. Városház-utca 14.) megvételre felajánlan és pedig legkésőbb a jelen rendelet életbelépését követő 14-ik napon.

A később termelt (nyírt vagy más módon nyert) vagy beszerzett készleteket legkésőbb a termelésétől, vagy beszerzésétől számított 14-ik napon.

Az 1000 kilogrammot meg nem haladó mennyiségeket a Gyapjúközpont részére azok a kereskedők is megvásárolhatják, akiket az elsőfoku iparhatóság erre külön igazolvánnyal feljogosít, vagy már eddig az 1250—1916. M. E. számú vagy 1137—1917. M. E. számú rendelet alapján 500 kilogrammot meg nem haladó tételek vásárlására feljogosított.

A Gyapjúközpont a jelen rendelet alapján neki megvételre felajánlott készletekért, a tiszta gyapjúnál (mossott) gyapju kilogrammjáért, illetőleg a következő árat köteles fizetni:

I. Az élőállatokról nyírt gyapju (báránygyapju is) ára: Legfinomabb meinoi gyapjunál 30 korona, a szövet és fésűs AAA gyapjunál 2 korona, a szövet és fésűs AA gyapjunál 26 korona, a szövet és fésűs A gyapjunál 24 korona, a szövet és fésűs B gyapjunál 21 korona, a szövet és fésűs C gyapjunál 18 korona, Cigája D gyapjunál 15 korona, racka E gyapjunál 12 korona.

II. A bőr timár és döggypaju ára: AAA/A minőségénél 19 korona, B) minőségénél 17 korona 50 fillér, C) minőségénél 15 korona, cigájagyapjunál (D.) 12 korona 50 fillér, rackagyapjunál (E.) 9 korona 50 fillér, irhagyapjunál 4 korona.

III. A szücsgyapju ára: AAA/A minőségénél 11 korona, B) minőségénél 10 korona 50 fillér, C) minőségénél 9 korona 50 fillér, cigájagyapjunál (D.) 8 korona 50 fillér, rackagyapjunál (E.) 6 korona 50 fillér.

IV. a bőrhulladékok tiszta gyapjútartalma a szücsgyapju értékesítési arányában (III.) szerint a gyapjuhozam arányában értékelik.

V. A matrácgyapju ára: Állati szőrökkel kevert vagy nemezedett, csomós (u. n. keleti) matrácgyapjunál 6 kor., szőrrel nem kevert, eredetileg kimosott nyírt szerkezetű (u. n. tengermelléki) matrácgyapjunál 8 korona 50 fillér.

A gyapjúközponttól való forgalmon kívül eső forgalomban a 7. §-ban meghatározott árakat egyúttal hatóságilag megállapított legmagasabb árnak kell tekinteni.

Aki a rendelet ellenére drágábban árusít vagy vásárol annál az árnál, melyet a jelen rendelet legmagasabb árul megállapított, avagy oly ügyletet közevit, amelyet a jelen rendeletben megállapított árnál magasabb áron akarnak kötni, vagy ilyen ügylet megkötésénél bármi más módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kettezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik.

A hirdetés teljes szövege az érdekeltek által hivatalos iparügyi osztályában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Arad, 1918. július hó 19.

Grein, főkapitány.

Viszketegséget,

szömört, rúht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboforn-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétetes Dr. Fleisch-féleit kerjünk. Próbát tegyél á. — s. nagy tegyél 5.— k. Családi adás 12.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád Gyógyszertárban, Andrássy-tér 22. Velelnél a „SKABOFORN” védjegyre figyeljünk. 1151

A mezőhegyesi ménesintézet elemi iskoláinál egy helyettes tanítói

állás f. év szeptember hó 1-től betöltendő. — Javadalmazás: havi fizetés 140 korona, napi egy liter tej, egy évre (a téli 6 hónapra) 6 méter hasabja és a kormányrendeletileg meghatározott háborús pótlék. — A folyamodványok — oklevél és bizonyítványokkal felszerelve — az iskolaszék elnökségéhez címezve f. hó 25-ig beküldendők. 5475

Iskolaszék elnöksége.

Sápkóros leányok, vérszegén asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erőforrás; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/4 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.

Peppo hintőpor „ „ „ ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Használt ólom megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk üde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!

A szájüreget desinfectálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Polcskák

irtására

egyedüli biztos szer a

Phenolsav

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/4 kgros csemag 6 korona.

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig 14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Központi arany beváltó ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„IDEALISNAK“ levele van a kiadóban. 5670

„Discretio“ levél van a kiadóhivatalban. 5669

„SZCRETI MULATSÁG“ címre levél ment Cz. L. 391. kérem átvenni. 5653

„ÖZVEGY“ jeligére levél van a kiadóban. 5657

Három vidéki fiatal leány szórakozás, későbbi megismerkedés céljából levelezni óhajt intelligens fiatal emberrel, katonája is lehet. „Szegfű, Rózsa, Narsis“ jelige. 5654

Melyik fiatal ember volna állandó barátja egy elhagyott barna leánynak, az írjon teljes című levelet a kiadóba „Arva vagyok“ jeligére. 5655

Alkalmazást keres.

ÜGYES VARRÓLEÁNY házakhoz ajánlkozik. Cím a kiadóban. 5659

KEZDŐ VARRÓLEÁNY, egyszerűbb munkára, esetleg javításra, házhoz ajánlkozik. Levelet „Varrónő“ jeligére a kiadóba kér. 5658

Alkalmazást nyer.

GYAKORLÓTT GÉPIRÓNO, megjelölt irodai gyakorlattal, azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 5611

HÁZVEZETŐNŐ, ki jól főzni és kis gazdaságot is a vidéken vezetni tudná, azonnal alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóban. 5662

KÁVÉHAZBA háziszolgának tisztességes ember felvétetik, lehet rokkant katonája is. Fiume kávéház, Szabadságtér. 5661

ARKEZELÉSRE keresünk rendszeres írásu, megbízható egyént. Lehet rokkant katonája is, ki kisebb-nagyobb csomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5600

BOLTISZOLGA vagy elárúsító leány, italmérési üzletbe kerestetik. Cím Bohus-palota, III. kapu, III. emelet, ajtó 29. 5648

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

ELADÓ száz kiló gyapju posztóbulladék. Magyar, Zalatna. 5668

ELADÓ plüssel bélelt valódi sielskín galéros, majdnem új, fekete téli kabát és öltöny magas, erős alakra, valamint két kisebb öltöny. Thököly Imre-utca 20. 5671

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, zöldségféléket, főzőtöket stb. a maximális árak keretein belül szállítunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

EZÜSTNYUL tenyészfajok kaphatók. Sipos Antal, Szent László-u. 1. 5652

AUTOMATA ZENELŐGÉP eladó. Cím a kiadóban. 5656

10 HOLD dínyének a termése eladó. Purgly János ur birtokán, Zimánd-újfalú. 5665

ELSŐRENDŰ szifabárs kapható Bohor szállítónál, Arad. 4649

PIANINÓ elsőrendű gyártmány, eladó. Varjassy Lajos-utca 80. 5620

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl amerikai íróasztalokat, egy szalonnagarnitúrát, egy nagy garderober szekrényt. Wiegandfeld cég. 4537

HORDOT, újat és használtat, minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad, Varjassy Lajos-utca 39. 5614

ELADÓ 40 darab 5 13 méter, 80 darab 6—8 méter faragott fenyőfa gerenda Glaser Izidornál, Hódmezővásárhely. 5637

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

SEPRŐS HATÁRÁBAN egy-egy tagban lévő 120 kisholdas ingatlanhasználat bérbe adatik. Bővebbet: Veliczi Mihály ügyvédnél, Kisjenő. 5651

BÉRHAZAK a város szívében, egyike azonnal lakható, öt szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 5675

KÜLVÁROSBAN kisebb ház, eladó. Cím a kiadóban. 5676

Üzletek.

KERESÜNK azonnalra vagy szeptember elsejére irodának alkalmas egy vagy két szobát butorozva, vagy butorozatlanul, esetleg üzlethelyiséggel, a belvárosban. Címeket kérjük a kiadóhivatalban „Irodahelyiség“ alatt leadni. 5666

ZARÁNDHÓDOS (Aradm.) községben egyedüli korcsma és bolti helyiség eladó magánlakással, mely áll 3 szoba, konyha, istálló és a többi melléképítményből, továbbá 22 hold egytagban prima szántófölddel együtt — mely tehermentes — 85 ezer koronáért. Suhajda Ignác, Zarándhodos, u. p. Körsöbökény. 5628

Oktatás.

KERESEK egy komoly, dőcsöbber férfit, vagy nyugdíjas tanárt pusztára, gyermekeim mellé nevelőnek, aki 14 éves fiamat a gimnázium ötödik osztályából és nyolc éves fiamat az elemiből előkészíteni és sikeresen levezgáztatná. Teljes ellátást és megállapodás szerinti fizetést adok. Zongorához értők előnyben részesülnek. Ajánlatot Muzsary Zoltán, Seprős (Aradmegye) címre kérek. 5612

Ellátás.

EGY TANÁR két jó családból való tanulót teljes ellátásra elfogad. Cím a kiadóhivatalban. 5660

Különféle.

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetési és hirdetőirodájában, Zrinyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Világoson

„Mátyás király“

szálloda és kávéház az összes felszerelésekkel eladó.

A helység a Br. Bohus-palotában van. Felvilágosítások a tulajdonosnál Világos. 5663

4518—1918. bjh. szám.

HIRDETMÉNY.

Az iratást idő beállításával közbiztonsági és közrendi tekintetből közhírré teszem, hogy szénát vagy szobaneműket éjjel a földkről csupán a közel tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földet őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot vagy majorságot tartani nem szabad.

Erő vagy leartatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

A szőrös helyeken összehordott gabonaművek akként helyezendők el, hogy az osztog végek között legalább 6 méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa a gép működése színhelyén tűzbiztonság okáért egy fecskendővel készíthet tartani köteles.

Gőzről által (lokomóbil) vagy annak megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záruló horgoncsapdából vagy keményfából készült szekrényben a szükséges gyógvászati anyagok tartásának készíthetben.

Más mozgató (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknel hasonlóan jól zárandó bádóg vagy tartályban az előírt anyagok tartandók készíthetben.

Amennyiben az I. II. pont alatt említett cséplőgépeknel kifogástalan állapotban lévő mentőszekrény vagy kötőszekrény már volna készíthetben, a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem köteles.

Szükségszerű, hogy a cséplőgépeknel alkalmazottak közül legalább is 2 illetőleg egy egyén, még pedig első sorban a gépész az első regély nyitlításában kellő jártassággal bírjon (1878. évi XIV tc. 40. és 42. §-a.)

A cséplésnél valamint az osztogok között dohányozni tilos.

A géptulajdonos a cséplőgéppel alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kévevágókat, ugyisint szecskavágó géppel alkalmazott etetőt köteles az országos gazdasági munkás esélysegélyező pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéve, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál baleset esetére külön is biztosítva van már.

Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a mulasztásból erdő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kévevágóknak, illetőleg fogutóknak, akkor is felelős, ha a munka-

közben bekövetkezett baleset körül öt különben semmitféle gondatlanság nem terhel.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek, fűtők kezelhetik, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szesz italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gép körül ittas emberek alkalmazást ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegysúlyt meghaladó mozdonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tételt.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosokban, vagy Pöltura városrészen a lakarmány boglyákban, vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya, vagy kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb husz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között 20 méter üres tér marad.

Arad, 1918 június hó 17-én.

Greén, főkapitány.

Világoson

egy 8 kisholdas

SZÖLLŐ

Idei terméssel

azonnal eladó.

Tudósítások: Crisan D., Világoson. 5661

Könyvvuyomdal

tanulóleányok

jóízetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

381—918. szám.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott községi előjárók közhírré tesszük, hogy az Elek község tulajdonát képező szálloda, vendéglő és kávéháza hozzátartozó melléképítményekkel együtt 1918. évi augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor Elek községházán megtartandó nyilvános árverésen 6 évre bérbeadni fog és pedig oly feltétel alatt, hogy a háború tartama alatt a megajánlott házbérnek csupán felét köteles a bérlő fizetni.

A részletes árverési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdeklődők rendelkezésére állanak.

Elek, 1918. évi augusztus 3.

Elek község előjárósága.

Szathmáry Iván, Schneider József, főjegyző. 5638 bíró.

Ujságművelő társaság

Bővebbet a kiadóhivatalban